

NOVADU REFORMA UN KULTŪRAS IDENTITĀTE.

Dace Reinkopa: „Robežām nav nozīmes, ja cilvēkos dzīvo vēlme savu kultūras mantojumu saglabāt, kopt un celt godā.”

Alsunga

Skrunda

Kuldīga

→ 6.–7. lpp.

BAŽAS PAR IZGLĪTĪBU KOVIDLAIKĀ.

Viedokļi par 1.–4.klases mācībām attālināti.

→ 2. lpp.

Kritis, bet atradis spēku celties.
Guntis Ivanovskis:

„Sarunas palīdz ieslodzītajiem ieraudzīt sevi.”

→ 10. lpp.

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Kurzemnieks

Otrdiena, 2021. gada 26. janvāris

Cena
0,80 eiro

Nr. 7
(11 640)

Trenējas glābt uz ledus

Praktiskās mācības ledū ielūzuša cilvēka glābšanā 22. janvārī notika uz Alsungas dzirnavu dīķa. Tās bija domātas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Alsungas posteņa darbiniekiem.

Mācībās uz ūdenstilpes tiek izspēlēta situācija, ka cilvēks ielūzis ledū un ir jāglābj, kā arī citi scenāriji. Tiek izmantoti vairāki paņēmieni, lielākoties liekot lietā glābšanas dēli un virvi. Galvenais mērķis – cilvēku pēc iespējas ātrāk izcelt no ūdens uz dēļa un droši nogādāt krastā. Glābēji, redzot aktuālo situāciju uz ūdenstilpēm, vingrinājumus pilnveido, lai tie vairāk atbilstu reālajai situācijai.

VUGD statistika ir skarba – šogad Latvijā no ūdens izcelti jau divi bojāgājušie, bet decembrī – 13 (deviņi bija ielūzuši ledū). Decembrī un janvārī šādos izsaukumos astoņus cilvēkus izdevies izglābt. Labā ziņa ir tā, ka Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadā iepriekšējais mēnesis un šis pagājuši bez glābšanas uz ūdens.

Vairākos gadījumos saņemtas ziņas par cilvēkiem uz ledus, bet glābt nav vajadzējies, jo cilvēki paši nogājuši malā vai arī tos izglābuši tuvumā esošie. Kā pastāstīja Alsungas posteņa komandieris Hilārijs Lazda, lielākoties ielūšana notiek vai nu pārgalvības, vai nezināšanas dēļ. Cilvēks uzkāpj uz ledus, nezinot, kur ir straumes un ledus ir plāns. Savukārt makšķernieki nereti uz copi dodas neatbilstoši ekipēti – nav ne peldošo kostīmu, ne dzelkšņu, ar kuriem ielūzušais sevi var izvilkāt atpakaļ uz ledus.

Alberta Dintera teksts un foto

Lai mācības pietuvinātu realitātei, Alsungas ugunsdzēsības posteņa vada komandiera vietnieks Maigonis Jānis Jakovļevs, iejūtoties slīcēja lomā, kuļ ūdeni tā, kā to darītu nelaimē nonākušais.

Vai jākontrolē, kad un kā darbinieks strādā attālināti? Skaidro Valsts darba inspekcija.

→ 3. lpp.

Ielas –
tīrītas un netīrītas.

→ 3. lpp.

Neizniekot pārtiku un dot tai otru dzīvi.

8. lpp.

Sāksim kompostēt!

→ 9. lpp.

PIEKTDIEN, 29. janvārī:

- Dzīve pēc ugunsgrēka.
- Makšķerēšana un drošība.
- Savā arodā – skolotāja Jolanta Hartmane.
- Sporta entuziasts Arvīds Šefanovskis.
- 3 K: Kas kultūrā Kurzemē.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Ceru, ka vēlme nezudīs

Dzīve uz pauzes – tā var teikt par šo laiku, kad jauna vīrusa dēļ visa ierastā pasaules kārtība mainījies. Kad jāatsakās no daudziem tik ierastajiem priekiem: apmeklēt pasākumus, ciemoties pie draugiem un radiem, ceļot, mācīties klātienē vai kastroļus iegādāties bez pasūtīšanas. Atkrīt friziera, manikīra, masiera pakalpojumi, baseina apmeklējums, fitnesa vai pašdarbnieku kolektīva nodarbības līdzīgi domājošo pulkā.

Jolanta Hercenberga

Es pat nevaru izvērtēt, kā man no visa minētā šajā dīvainajā laikā pietrūkst visvairāk, bet pārliecība, ka arī šī pasaules dižķibeļe tāpat kā citas iepriekš piedzīvotās gan jau beigsies, palīdz saglabāt optimismu. Tomēr ir bažas, ka pēc pandēmijas varam nonākt fakta priekšā: esam zaudējuši dažas vērtības, kas mums kā tautai ir tik svarīgas, – identitātes izjūtu un pašdarbības kolektīvu aktivitāti.

„Ceru, ka tie, kuri spēlēja pagasta teātri, dziedāja ansambli, dejoja vai satikās interešu klubīnā, pēc laika atkal to vēlēsies darīt.”

Šodienas numurā Alsungas, Skrundas un Kuldīgas novada deputāti un kultūras pārstāvji izsakās, kā administratīvi teritoriālā reforma varētu ietekmēt iedzīvotāju identitāti un kultūras dzīvi. Ir bažas, ka jaunā novada attālakās vietas var kļūt par nomalēm ar visām no tā izrietošajām sekām – cilvēku skaits sarūk, sabiedriskā un kultūras aktivitāte apsīkst. Bet kopumā cilvēki raugās optimistiski, jo mūsu novados kultūra un pašdarbība vienmēr bijusi augstā līmenī.

Arī man tā šķiet, ka līdz ar teritoriālām izmaiņām pierība savai tuvākajai vietai un kopienai cilvēkos nezūd. Tomēr bažīgu par šo vērtību noturēšanu dara ne tik daudz reforma, cik ilgstošie ierobežojumi pandēmijas dēļ.

Ir pauze: amatierkolektīvi vairs netiekas klātienē, nesvin svētkus, nedodas izbraucienos un nepiedalās koncertos. Jauni ieradumi veidojas ātri, bet ticu, ka vecākās paaudzes pašdarbnieki vēlēsies atgriezties pie iepriekšējā ritma. Tie, kuri spēlēja pagasta teātri, dziedāja ansambli, dejoja vai satikās interešu klubīnos, atkal gribēs to darīt.

Tomēr par jaunāko paaudzi neesmu tik droša. Jau otrais mācību gads pie datora, pamatā sazinoties attālināti. Man šķiet, ka pēc šīs dižķibeles mums visiem būs pamatīgs izaicinājums cilvēkos atjaunot vēlmi tautas mākslas nozarēs būt tikpat aktīviem kā pirms izolēšanās. Uzdevums noturēt tādu noskaņojumu, lai mūsu Dziesmu un Deju svētki nezaudētu nozīmību un kuplo apmeklētību.

TRĪS PAR VIENU

Ko domājat par 1.–4. klases bērnu mācīšanos attālināti?

NEKO NEATLIKT UZ VĒLĀKU LAIKU

1. Dace Rimaševska, Viļa Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas direktores vietniece:

– Apstākļus mainīt nevaram. Ir bijusi plānošana, Zoom sanāksmes skolotājiem. Mums ir izstrādātas vadlīnijas. Pārrunājām visu arī ar vecākiem, izklāstījām savu redzējumu, uzklāsim, kā būs gājis pēc pirmās nedēļas. Jau no 1. klases mēģināsim ieviest Zoom

stundas. Esam noskaņoti pozitīvi. Uzzinājām arī skolēnu tehnisko nodrošinājumu un drīz savus resursus būs izsmēluši, tāpēc uz mājām dodam arī skolas stacionāros datorus. Sapratām, ka dators mācībām tomēr vajadzīgs. Telefonā var pieslēgties vietnei Zoom, skatīties video, klausīties, taču lielākiem darbiem un failu veidošanai ar to nepietiek. Datori vajadzīgi vairāk

nekā 30 bērniem no mazajām klasēm. Atbalstām, kā vien varam.

Emocijas ir visiem, bet mēs esam reālisti un meklējam labāko veidu, kas ir pieņemams gan skolēniem, gan vecākiem, gan skolotājiem. Nevar atlikt uz vēlāku laiku – turpinām mācības tajos apstākļos, kādi tie ir, jo nav apsolīts, ka situācija krasi mainīsies.

LABĀK MĀJMĀCĪBĀ NEKĀ KLASĒ AR MASKU

2. Rita Setkovska, divu bērnu mamma:

– Man ir bērni gan 1., gan 5. klasē. Vistrakākās ir tehniskās problēmas ar zūmu: gadās, ka nevar pieslēgties, bērns satraucas, es arī. Par mājasdarbiem nevaru sūdzēties – nav baigā pārslodze. Tā kā mana darbavieta kovida dēļ ir ciet, esmu mājās un varu palīdzēt. Taču februārī ceru darba gaitas atsākt un nezinu, kā būs tad.

Dēls Roberts iet 5. klasē un visai labi pats tiek galā. Taču, vai pirmklasniece Paula tehniski visu varēs izdarīt un vai brālis būs tik pretimnākošs, ka palīdzēs pieslēgties, vēl redzēsim. Es priecātos, ja pildāmos darbus iedotu uz nedēļu, nevis katru dienu ar īsu nodošanas termiņu. Tā mazajiem bērniem būtu daudz vieglāk. Tehniskais nodrošinājums it kā ir, jo mums ir viens dators un katram bērnam savs telefons, no kura

arī var pieslēgties zūmam. Galā tiks, jo nav jau variantu. Labāk es atbalstu mājmācību nekā iešanu uz skolu ar maskām. Ja jāapgūst jaunas tēmas, tad dēlam ir stundas zūmā, bet, ja ir kas palaists garām, tad mēs, vecāki, esam skolotāji. Par ēdināšanu nesatraucos, jo dēls prot gan olu uzcept, gan zupu pasildīt.

NEMEKLĒT VAINĪGOS

3. Inese Birģele, psiholoģe:

– Ir daudz pētījumu par to, ka bērniem mazajās klasēs mācības attālināti nav piemērotas, jo vajadzīga saskarsme ar pedagogu. Tehnoloģiski bērni ir zinoši, problēma drīzāk būs ar disciplīnu. Tik maziem bērniem pietrūkst pašorganizēšanās prasmes – vajag kādu, kas motivē un visu laiku uzmana. Visi vecāki nespēj būt mājās,

lai palīdzētu. Īpaši grūti tiem, kam ir vairāki bērni.

Arī skolotājiem tas nav viegli, jo nav iespējams labi paskaidrot, pamanīt, kad kāds kaut ko nav sapratis. Ne visi mazie bērni ir tik droši, lai lūgtu palīdzību, tāpēc citi sēž klusīnām. Klasē vismaz var pamanīt, ja kāds ir apjucis, bet attālināti tas būs grūti. Zinu, ka pavasārī bērni niķojās, bija grūti mācībām

pieslēgties. Skolā, protams, ir zināms režīms un disciplīna, bet mājās bērns biežāk no darbiņa novēršas. Vecāki nav skolotāji – viņiem nav visas vajadzīgās prasmes. Tomēr vecākus aicinu nemeklēt vainīgos, darīt to, ko var. Arī savā starpā vienam otru vajag atbalstīt, jācenšas bērnu motivēt.

Elisa Rudzīte

FOTOKOMENTĀRS

Sievietes vienmēr atradīs izeju!

Lailas Liepiņas teksts un foto

Ja pamanāt ko interesantu, nofotografējiet un sūtiet: redakcija@kurzemnieks.lv

MANUPRĀT

Strādā kolektīvā, tomēr vienatnē

Jau teju gadu daudz iestāžu un uzņēmumu strādā attālināti, izņēmums nav arī *Kurzemnieka* redakcija. Dažus kolēģus gada laikā *dzīvajā* esmu redzējusi vien pāris reizi. Pārējā laikā saziņa, darbu plānošana un izpilde norit virtuālajā vidē. Par to, kā mājās ierīkot biroju un nezaudēt produktivitāti, rakstīts daudz. Interesanti bija ielūkoties *Swedbank* iedzīvotāju aptaujā par strādāšanu mājās. Divām piektdaļām efektivitāte un labsajūta – radošums, stresa līmenis, apmierinātība, darba un privātās dzīves līdzsvars – nav mainījusies. Bet trešā daļa jūt efektivitātes kritumu. Kā no tā izvairīties? Speciālisti iesaka ar kolēģiem regulāri sazināties, runāt par darbu, sasniegumiem, to, kas uztrauc. Vēl ieteikums – svarīgāko padarīt rīta cēlienā, bet dienas vidū doties pastaigā svaigā gaisā. Tas veicinās ideju rašanos vai arī palīdzēs kādā problēmā rast risinājumu. Tomēr mājās nereti pazūd laika izjūta un darbam tiek atvēlētas garākas stundas, jo nekur nav jāsteidzas, jābrauc. To apliecina arī *Swedbank* aptauja: ap 40% respondentu novērojuši nostrādāto stundu skaita pieaugumu. Ar laiku tas var kaitēt gan fiziskajai, gan mentālajai veselībai. Ir svarīgi atvēlēt brīžus atpūtai, kuros piecelties, izstaipties, padzerties ūdeni, izpildīt pāris vingrinājumus, kas kakla, muguras, roku un kāju muskuļus atslābina.

Inta Jansone

RUNĀ SPECIĀLISTS

Kas mainīsies sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem

Intars Birziņš, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (SPRK) padomes loceklis

Pagājušogad komisija apstiprinājusi 232 lēmumus, pieņemot būtiskas izmaiņas septiņās nozarēs, kas attiecas uz elektroenerģijas, siltuma un sadzīves atkritumu apglabāšanas tarifu, elektroniskajiem sakariem u.c. pakalpojumiem.

Lētāka elektrība un papildu ziņas

Obligātās iepirkuma komponentes vidējā vērtība samazinājusies par 23%, līdz ar to no februāra elektrības rēķini būs mazāki. Mājsaimniecībai ar 100 kWh patēriņu maksa saruks vidēji par 4% jeb 0,65 eiro, ar 200 kWh patēriņu – par 4% jeb 1,32 eiro, bet ar 300 kWh patēriņu – jau par 5% jeb 1,97 eiro.

Jauni elektroenerģijas pārvades tarifi no 1. janvāra – taisnīgāka izmaksu sadale starp pakalpojuma lietotājiem. Tieša ietekme būs uz tiem lietotājiem, kas pieslēgti pie pārvades tīkla, bet ietekmes uz mājsaimniecību elektrības maksu nebūs.

Elektroenerģijas un dabasgāzes rēķinos būs jauna informācija, kas pakāpeniski tiks iekļauta līdz 1. jūlijam. Turpmāk būs šādas norādes: pirmkārt, kur vērties, lai bez tiesas atrisinātu konfliktu ar pakalpojumu sniedzēju; otrkārt, kāda ir tirgotāju maiņas kārtība; treškārt, kurā valstī piegādātā enerģija ražota un kādi resursi (vējš, dabasgāze u.c.) izmantoti.

Kurināmā ietekme uz tarifu

Apkures sezona pērn daudzviet sākās ar zemāku siltumenerģijas tarifu, piemēram, Daugavpilī, Ķekavā, Piņķos, Cēsīs, Aizkrauklē un citviet. To labvēlīgi ietekmēja kurināmā (dabasgāzes un šķeldas) cenas kritums. Lai arī vasarā tika sasniegta rekordzema dabasgāzes cena, šobrīd tā pakāpeniski pieaug, bet šķeldas cena stabilizējusies. Sagaidāms, ka zemākas siltuma izmaksas būs tiem apkures uzņēmumiem, kas darbību mērķtiecīgi optimizējuši.

Atkritumu apglabāšanas maksa pieaug

Saeima novembrī apstiprināja izmaiņas Dabas resursu nodokļa (DRN) likumā, kas par atkritumu apglabāšanu paredz nodokļa pieaugumu. Šogad likme ir 65 eiro/t līdzšinējo 50 eiro vietā, un tā tiek izmantota sadzīves atkritumu apglabāšanas tarifa aprēķinos. Tātad šī maksa no 1. janvāra pieaug.

SPRK aicina arvien aktīvāk atkritumus

šķirot. Tā varam apsaimniekošanas maksu samazināt. Kā? Samazinās tas nešķirotu atkritumu daudzums, kas tiek nogādāts poligonā. Tieši par apglabājamo daļu tiek maksāta summa, kas pieaug DRN dēļ.

Pieaug kvalitāte un izmaksas

Regulēto uzņēmumu pienākums ir sava novada iedzīvotājiem pakalpojumus un to pieejamību uzlabot, un tas prasa ieguldījumus ūdensapgādes un kanalizācijas pilnveidē. Tas ir viens no galvenajiem iemesliem tarifa pieaugumam visās apdzīvotajās vietās.

Viesabonē kā mājās – lētāk

Maksa par viesabonēšanu, atrodoties Eiropas Savienības valstīs, no 1. janvāra ir zemāka – trīs eiro par gigabaitu (pirms četriem gadiem bija seši eiro). Bet no 1. janvāra Eiropas viesabonēšanas režīms *Viesabonē kā mājās* neattiecas uz Lielbritāniju.

Iekārtu saziņai piešķirs numurus

SPRK izdalīs komersantiem speciālus numurus, kas tiks izmantoti iekārtu saziņai. Līdz šim tām tika noteikti mobilā tālruņa numuri ar astoņu ciparu kombināciju, bet tagad tie būs specializēti – astoņu vai pat 12 ciparu kombinācijā. Līdz ar to personu saziņai nepieciešamie numuri, ko izmanto mobilajiem tālruņiem, netiks izsmelti. Vienlaikus tas palīdzēs elektronisko sakaru komersantiem sistēmu sakārtot, mobilā tālruņa numurus nodalot no specializētajiem numuriem iekārtām.

Piemēram, iegādājoties mājas interneta rūteri, SIM kartei būs speciāls numurs. Rūteris un ievietotā SIM karte sazinās, interneta pakalpojumam nodrošinot signālu līdz lietotājam. Par numuru piešķiršanu lietotājiem nav jāmaksā.

Jaunami universālajā pasta

SPRK plāno šogad rīkot konkursu, nosakot jaunu universālā pasta pakalpojuma sniedzēju, kurš pienākumus sāks pildīt nākamgad. Kurš tas būs? Pašlaik līdz gada beigām to dara *Latvijas Pasts*.

LASĪTĀJS VAICĀ

Tā, lai izpildītu darba līgumu

Skaidro Valsts darba inspekcijas klientu atbalsta nodaļas vadītāja Dace Stivriņa.

Gan darba devēji, gan ņēmēji interesējas par attālinātā darba organizēšanu. Vai jākontrolē, kad un kā darbinieks strādā, vai priekšnieks drīkst zvanīt vakaros?

Attālinātais darbs nozīmē pieejamību un sasniegtus rezultātus. Līdz ar to darba devējam jāspēj pienākumu izpildi nokontrolēt attālināti, tā nodrošinot darba līgumā noteikto laiku, samaksu un citu noteikumu izpildi. Strādājošajiem jānodrošina attālināta piekļuve darba e-pastam, darba mobilajam telefonam, vai arī tam jābūt pāradresētam uz privāto. Tāpat vajadzīgs atbilstošs tehniskais nodrošinājums un pieeja informācijas tehnoloģiju sistēmām. Līdz ar to darba devējam jāizvērtē, kurus darbus strādājošie var darīt attālināti un kādi resursi tam nepieciešami.

Tad abām pusēm jāvienojas par šādiem jautājumiem:

- darba uzdevumiem, sasniedzamajiem rezultātiem un atskaitīšanās kārtību;
- saziņas kanāliem (sanāksmēm vietnē *Zoom* u.tml.).

Svarīgi, lai cilvēks, kurš strādā attālināti, vadītājam ir pieejams telefoniski, regulāri jāseko līdzi e-pasta sarakstei, jāpiedalās videokonferencēs. Vienlaikus darbiniekam ir tiesības uz pārtraukumiem atbilstoši kārtībai uzņēmumā. Katrā vietā par darbalaiku var vienoties atsevišķi, nepārkāpjot Darba likumu.

Ja nestudē, apgādībā nevar atrasties

Kādai mammai radies jautājums par dēla statusu pēc izstāšanās no augstskolas: „Viņam ir 19 gadu, un, cik man zināms, līdz 24 gadu vecumam var būt kā apgādājams. Vai šis statuss pienākas arī tagad, kad no augstskolas viņš ir izstājies, bet darba nav? Kas man būtu jādara? Vai apgādājama statuss tiek noņemts automātiski? Rudenī plānos studēt.”

Situāciju komentē Valsts ieņēmumu dienesta (VID) konsultante Lilita Brokāne: „Saskaņā ar likuma *Par iedzīvotāju ienākuma nodokli* 13. panta pirmās daļas 1. punkta b) apakšpunktu maksātājam šādi atvieglojumi paredzēti par katra tur minētā cilvēka uzturēšanu, ja tas nesaņem pensiju saskaņā ar likumu *Par valsts pensijām* vai citas valsts pensiju (izņemot apgādnieka zaudējuma pensiju –

Ministru kabineta noteiktajā apmērā vienam apgādniekam par bērnu, kamēr viņš turpina iegūt vispārējo, profesionālo, augstāko vai speciālo izglītību, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadiem).

Tādējādi dēls, kas izstājies no augstskolas un nestrādā, nevar atrasties mātes apgādībā. Ja Izglītības un zinātnes ministrija iesniegusi ziņas, ka students mācības pārtraucis, tad dēls no apgādības tiek noņemts automātiski. Ja ziņas nav iesniegtas, mātei dēls jānoņem no apgādības pašai. Apgādājamais var pārbaudīt un izmaiņas ieviest, VID elektroniskās deklarēšanas sistēmā atverot sadaļu *Algas nodokļa grāmatiņa – Apgādājams*. Ja dēls mācības atsāks, tad māte viņu varēs ņemt apgādībā, mācību gada sākumā iesniedzot skolas izziņu.

Elisa Rudzīte

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai, jūsuprāt, ielas ir pietiekami attīrītas no sniega?

Rasma Balode, māksliniece:

– Kā ir, tā jādzīvo. Uzskatu, ka nav nekādas vainas. Izstāgāt var teju visur, un neslīd arī. Man pie mājas sniegs smuki satīrīts, smiltis izkaisītas. Sētņiem pavasarī būs jāslauka. Viss ir ideāli!

Mārtiņš Burke-Burkevics, mācītājs:

– Man šķiet: līdz šim viss ir tā, kā vajag. Var gan ar kājām iziet pa gājēju ielu, gan ar bērnu ratiņiem izbraukt. Mēs dzīvojam Skrudas ielā, un tur

viss ir kārtīgs. Esam vienojušies ar cilvēku no mūsu dzīvokļu mājas, kurš uzkopj sētu. Tad pārējie sametam naudiņu un viņam par darbu arī samaksājam. Ar bērnu ratiņiem pārsvarā pastaigājamies pa centru, pa parkiem mazāk, bet tāpat visur var tikt, kupenu nekur nav. Mēs smaidām un par sniegu priecājamies, kamēr vēl ir.

Ina Salīņa, pārdevēja:

– Tur, kur tūra sētņieki, viss kārtībā, bet par privātpašumiem gan to pašu nevarētu teikt. Tikko gāju pie draudzesnes pa Jelgavas ielu, un vispār nevarēja iziet – uz ietves sniegs nav tīrīts nemaz. Pa Mucenieku ielu tāpat grūti paiet – vecāki ar ratiņiem, domāju, tur nevarētu pastaigāt. Cik ar suni gāju pa Putnudārzu, arī tur ieliņas nebija tīrītas. Sākumā laikam iztīra lielās galvenās, pēc tam mazās. Bet Kuldīgas ielas un novada ceļi man vēl šķiet ļoti pretēji Aizputei – tur esot vienkārši briesmīgi.

Baiba Ābele, skolotāja:

– Man šķiet, ka ietves nav, jo es ar ratiņiem varu paiet tikai pa ielu. Mazajās ieliņās vispār ar tiem nav iespējams izbraukt. Tāpat vietas, kas pieder nevis pašvaldībai, bet privātajiem, ir diezgan nesakoņas. Nācu no Ventas pusēs gar Katrīnas

baznīcu, un tur izbraukt ļoti grūti. Viena ietves puse it kā notīrīta, otra ne pārāk. Pie mājas mums viss piebraukāts, un tur ir slidens, bet izbraukt var. Sētā, šķiet, mums neko nekaisa. Bet vismaz neslīd. Piltenes iela vispār nav tīrīta, un īpaši tagad, kad sniegs kūst, ir īpaši grūti paiet. Nākot no Mucenieku ielas pa to ielu, kur veterinārā aptieka, lai tiktu uz Liepājas ielas, ratiņi gandrīz jāceļ.

Jānis Saussērdis, strādā bibliotēkā:

– Es teiktu: piecdesmit uz piecdesmit. Uznāca siltums, un, domāju, cilvēki to neparedzēja, tāpēc arī nepaspēja ātri noreagēt. Brauktuves atkūst pašas no sevis, tāpēc kopumā viss ir labi, un ielas var izstaigāt. Tie sniega sanesumi pa malām varētu nebūt. Tā kā dzīvoju privātmājā, man ceļš, sēta un ietve jātīra pašam.

Sarmīte Moča, bezdarbniece:

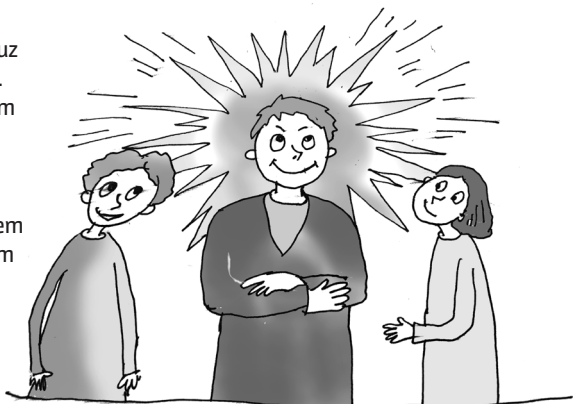
– Es domāju, ka ir labi, jo ar kājām un bērnu ratiņiem var visur iziet. Bet labāk jau būtu, ja gar malām sniega nebūtu vispār. Pie mājas mums arī viss labi: ir gan sniegs notīrīts, gan ielas nokaisītas. Ar mašīnu tagad neesmu braukusi, bet uzskatu, ka Kuldīgā ielas ir labā stāvoklī, salīdzinot ar citām vietām.

Katrīna Blaua, Elisas Rudzītes foto

NUMURA CITĀTS

Ineses Slūkas zīmējums

„Mums ir iemācīts ar aizdomām skatīties uz tiem, kuri kļūdījušies. Iemācīts, ka no viņiem jābēg, jo, ja būsī blakus, iespējams, arī tu kļūdsies. Ja skatāmies uz cilvēkiem zvaigznēm un redzam kādu tiem blakus, tad, iespējams, viņš ir daļa no zvaigznes. Bet ikviens – gan pakritušais, gan zvaigzne – grib, lai viņa ierauga cilvēku, nevis statusu,” saka agrākais kuldīdznieks Guntis Ivanovskis.

Pašvaldību vēlēšanas – 5. jūnijā

Šogad līdzšinējo 119 pašvaldību vietā vēlēšanas notiks 41: sešas valstspilsētās ārpus novadiem un 35 novados.

Novados ar iedzīvotāju skaitu līdz 30 000 domē būs jāievēl 15 deputāti, ar iedzīvotāju skaitu no 30 001 līdz 60 000 – 19, bet, ja iedzīvotāju ir vairāk nekā 60 000, – 23 deputāti. Valstspilsētās līdz 50 tūkstošiem iedzīvotāju domē būs 13 deputāti, bet ar lielāku skaitu – 15.

Varēs balsot jebkurā iecirknī savā vēlēšanu apgabalā. Vēlētāju uzskaitē pirmo reizi tiks lietots elektronisks tiešsaistes reģistrs, informē Centrālā vēlēšanu komisija (CVK). Iecirkņi sestdien, 5. jūnijā, strādās no 7.00 līdz 20.00. Varēs arī nobalsot iepriekš: 31. maijā, 3. un 4. jūnijā.

Pirmo reizi tie, kuri vēlēšanu laikā uzturēsies ārvalstīs, varēs pieteikties balsošanai pa pastu. Tas būs jāizdara

no 27. marta līdz 24. aprīlim portālā *Latvija.lv*, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) e-pakalpojumā, Latvijas vēstniecībās vai pārstāvniecībās un CVK, vai arī varēs izmantot oficiālo elektronisko adresi. Ja veselības stāvokļa dēļ nebūs iespējas nokļūt iecirknī, varēs pieteikties balsošanai savā atrašanās vietā. Savus iecirkņus vēlētāji varēs uzzināt no 27. marta PMLP e-pakalpojumā internetā vai arī pa CVK uzziņu tālruni.

Deputātu kandidātu saraksti tiks iesniegti no 17. marta līdz 6. aprīlim. Tos drīkstēs iesniegt reģistrētas politiskās partijas, šādu partiju reģistrētas apvienības, kā arī divas vai vairākas reģistrētas partijas, kas nav apvienojušās reģistrētā apvienībā. Priekšvēlēšanu aģitācija ilgs no 120. dienas (6. februāra) līdz vēlēšanu dienai.

Daiga Bitinieca

Ugunsgrēkā iet bojā

Svētdienas, 24. janvāra, pusdienlaikā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā saņemts izsaukums uz Skrundas novadu, kur divstāvu dzīvojamajā mājā izcēlies ugunsgrēks un vēlāk atrasts bojāgājušais.

Kad dzēsēji ieradās notikuma vietā, konstatēts, ka pirmā stāva dzīvoklī ir spēcīgs piedūmējums. No turienes viņi iznesa cilvēku, kuru nodeva

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam, kas konstatēja nāvi. Ugunsgrēku pamanījuši kaimiņi, kuru dzīvoklī iedarbojies dūmu detektors, savukārt tajā dzīvoklī, kurā nelaime izcēlusies, detektors bijis ierīkots, bet tajā nav bijis baterijas. Ugunsgrēks, kurā degusi grīda (2 m²), likvidēts 13.57.

Alberts Dinters

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Neievēro mājseidi

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas priekšnieks Kaspars Šabāns.

18. janvāris. Apskatām Sprincūpi, bet tur viss kārtībā: trīs maksšķerņieki, karte visiem līdzī. Ziņo, ka Pētera ielā notiek ballīte. Izrādās, kāds vīrietis apciemojis kolēģi. Viņam izskaidrots, ka tā nedrīkst, pārkāpējs atvainojas un aiziet projām.

19. janvāris. Naktī zvana sieviete, ka viņas pažiņa, ar kuru kopā pasēdēs pie galda, pēc strīda aizgājis un jau divas stundas nav atgriezies. Pieņemam zināšanai. No rīta zvana no Pelču skolas, ka kāds skolēns patvaļīgi aizgājis. Ja jaunieši uz ielas pamanīs, vedīs atpakaļ. Dienas vidū satraukti garāmgājēji ziņo, ka pie doktorāta jumta ir draudīgas lāstekas. Paziņojam ēkas apsaimniekotājam. Pēcpusdienā zvans no bistro: veikalā *E/VI* jaunieši, iespējams, paņēmis cita cilvēka aizmirstu iepirkumu maisiņu un devies pilsētas virzienā. Izbraukājam apkaimes ielas, diemžēl neatrodam.

20. janvāris. Atkal braucam uz Rendas pagasta Ozoliem, un tur viss kārtībā. Vakarā reids Vārmē, arī tur viss labi.

21. janvāris. Signāls: Rātskunga ielā notiek *tusiņš*. Tomēr ziņa neapstiprinās. Nākas doties uz Māras diķi, jo tur bērni spēlē hokeju. Ir pirmā siltā diena, ledus kūst, un uz tā kļūst nedroši. Izskaidrojam, kā izklaide uz plāna ledus var beigties, un viņi mūs saprot.

22. janvāris. Daļa dienas paiet,

pilsētā apskatot, vai ir notīrītas ietves. Uzrakstīti 13 pārbaudes akti. Sūdzība par netīrītām ietvēm arī no Skrundas ielas, ziņojam inspektoriem. Liepājas ielā nākas kādam vīrietim pasniegt protokolu par alkohola lietošanu. Diķa ielā jaunieši izklaidējas, daudzoties pie svešām durvīm un logiem. Viņiem izskaidrots, ka šāda izklaide labākajā gadījumā var beigties, sastopot saniknotu iemītnieku, sliktākajā – ar protokolu par miera traucēšanu. Četri citi jaunieši pulcējas skeitparkā, un viņi kādai mājai izsītuši logu. Zvans no Valsts policijas: Pētera ielā kāds nevar paiet. Mēs palīdzam un par to pasniedzam protokolu. Ir nakts, kad atkal jāievēro mājseide. Pārbaudītas 17 personas, pret astoņām sāka lietvedību.

23. janvāris. No rīta mums ziņo par ģimenes konfliktu, bet iesniegumu iesaistītie nerakstīšot. Vakarā no Snēpeles ziņo, ka divas meitenes kopā ar patēvu lieto alkoholu, bet fakts neapstiprinās. Naktī uz ielas pārbaudīti divi cilvēki, pret vienu sākam lietvedību par komandantstundas neievērošanu.

24. janvāris. Vienīgais nopietnais izsaukums ir vakarā: pie Māras diķa nepilngadīga meitene, iespējams, salietojusies alkoholu. Bet ziņa neapstiprinās.

Nedēļas laikā pie protokola ticis 21 autovadītājs.

Pierakstīja Alberts Dinters

Covid-19 analīzes bez nosūtījuma

Iedzīvotāji ar saslimšanas simptomiem Covid-19 analīzes bez ārsta nosūtījuma varēs nodot vēl līdz 7. februārim, informē Veselības ministrija.

Ja parādījušās akūtas elpceļu infekcijas pazīmes (paaugstināta temperatūra, ožas traucējumi, garšas zudums u.c.), testu var nodot arī bez ārsta nosūtījuma, iepriekš piesakoties. Savukārt tie, kuri Latvijā atgriezušies no Apvienotās Karalistes vai Dienvidāfrikas, testu var nodot arī tad, ja saslimšanas simptomu nav. Šāds lēmums pieņemts, ņemot vērā jaunā SARS-CoV-2 celma straujo izplatību šajās valstīs.

Vienlaikus nosūtījumu uz Covid-19 analīzēm izsniedz ģimenes vai ārstējošais ārsts. Ja tests vajadzīgs steidzami, ārsts nosūtījumā to norāda. Veselības ministrija atgādina, ka tests pirms ārzemju brauciena ir maksas pakalpojums.

Testēšanas vietas var atrast interaktīvajā kartē *Covid-19 analīžu nodošanas vietas Latvijā*. Savukārt rezultāti pieejami portālā *E-veselība*, kā arī pakalpojumu sniedzēju mājaslapās. Lai rezultātus aplūkotu *E-veselībā*, internetā jāatver adrese www.eveseliba.gov.lv, jāizvēlas *Pieslēgties un Iedzīvotājs*. Pēc autorizēšanās paziņojums būs redzams sadaļā *Mani rezultāti*.

Analīzēm var pieteikties:

■ pa tālruni:

- centralizētam pierakstam – 8303,
- Centrālajā laboratorijā – 8330,
- E.Gulbja laboratorijā – 67801112,
- MFD laboratorijā – 66164606,
- NMS laboratorijā – 67144015,
- valsts zinātniskajā institūtā *Bior* – 28369560;

■ elektroniski:

- Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas,
- E.Gulbja laboratorijas,
- Centrālās laboratorijas,
- MFD veselības grupas,
- institūta *Bior* mājaslapā.

Jana Sūruma

Remontēs skolu, bērnudārzu, amatu māju

Alsungas novada deputāti videokonferencē apstiprināja šīgada budžetu un lēma, kā atbalstīs kultūras, uzņēmējdarbības un citus projektus.

Lielākie saimnieciskie izdevumi paredzēti Alsungas vidusskolas foajē remontam un grīdu maiņai divās telpās pirmsskolas izglītības iestādē *Mīkelītis*. Paredzēts ierīkot celiņu pie doktorāta un no kultūras nama līdz vides objektam *Suitu sakta*. Iecerēts ņemt 200 tūkstošu eiro aizņēmumu amatu mājas jumta remontam Skolas ielā. Apstiprināts pašvaldības amatu saraksts, slodze un mēnešalga, kas līdz ar mi-

nimālās algas celšanu palielināta par 70 eiro.

Trešo gadu tiks izsludināts konkurss kultūras projektiem, kopējais finansējums būs 1000 eiro. Projektu konkursam *Mēs Alsungai!* tiks 2000 eiro, bet uzņēmēju projektu konkursam – 3000 eiro, vienam pretendētājam piešķirot ne vairāk par 1000 eiro. Visiem iesniegšanas termiņš ir 30. marts.

Tā kā novembrī pašvaldības īpašuma *Almāles veikals* izsolei neviens nepieteicās, tā tiks rīkota atkārtoti. 2700 eiro sākumcena par zemes gabalu un ēku šajā reizē samazināta līdz 2200 eiro.

Jolanta Hercenberga

Būs jātaupa

Kuldīgas novada deputāti vēl līdz šodienai varēja iesniegt ieteikumus un jautājumus par šīgada budžeta projektu, ko iecerēts apstiprināt ceturtdien domes sēdē.

TEJU PAR MILJONU MAZĀK

Finanšu komitejā domes priekšsēde Inga Bērziņa atzina, ka šogad būs jāekonomē, jo salīdzinājumā ar pērnā gadu budžets samazinājies par 946 000 eiro. „Ir papildu izdevumi, kas saistīti ar minimālās algas pieaugumu par 70 eiro. Pēc aptuveni aprēķiniem mums šogad vajadzētu par diviem miljoniem eiro vairāk. Reāli ir par miljonu mazāk. Mēs gan budžetu plānojam bez deficīta, un to ļauj tas, ka gada beigās veidojas naudas atlikums. Tas gan nedod iespēju pamatlīdzekļu iegādei, nelieliem remontiem. Visām pašvaldības iestādēm budžets ir samazināts, lai nosegtu izdevumus atalgojumam,” skaidroja I.Bērziņa.

VAR AIZŅEMTIES

Par labo ziņu viņa sauca paplašinātu iespēju pašvaldībām no Valsts kases aizņemties naudu infrastruktūrai: ceļiem, ielām, izglītības iestādēm. Kuldīgas attīstības aģentūras vadītāja Dace Šēle: „Prioritārajam projektam var aizņemties 400 000 eiro bez pašvaldības līdzfinansējuma. Mūsu priekšlikums ir par to noteikt bērnu un jauniešu brīvā laika vietas – atjaunot skeitparku, izbūvēt vai atjaunot astoņus rotaļu laukumus, trīs no tiem pagastos.” I.Bērziņa sacīja, ka aizņēmumi tiks ņemti arī lauku ceļiem un dažām pilsētās ielām. Turpināsies visi Eiropas Savienības struktūrfondu projekti: gan iesākie, gan jaunie.

„Domāju, ka iespējas attiecībā uz aizņēmumiem un fondu naudu ir gana plašas. Vārbūt gada griezumā pārāk neizjutīsimo, ka budžets

KULDĪGAS NOVADA BUDŽETS

ŠOGAD

Ieņēmumos plānoti 30,3 miljoni eiro, izdevumos – 33,4 miljoni.

samazinājies un tādēļ nekās nenotiek. Darbs notiks gan pilsētā, gan pagastos,” solīja I.Bērziņa, pieļaujot, ka samazinājumu vairāk varētu just pašvaldības iestādes, plānojot ikdienas tēriņus.

IEŅĒMUMOS UN IZDEVUMOS LĪDZVĒRTĪGI

Finanšu un ekonomikas nodaļas vadītāja Antra Laumane pastāstīja, ka mazāki ieņēmumi ir uz iedzīvotāju ienākuma nodokļa un pašvaldību finanšu izlīdzināšanas rēķina. Nedaudz mazāki ir arī plānotie Eiropas fondu avansa maksājumi. Pārējie ieņēmumi esot pagājušajam gadam līdzvērtīgi. Nedaudz lielāki ir no mērķdotācijām pedagogu algām un citām. „Citādi šīgada un divu iepriekšējo gadu budžets ir ļoti līdzvērtīgs,” tā A.Laumane. Arī pasākumi, ja situācija valstī to ļaus, plānoti iepriekšējā gada līmenī.

ATBALSTĪS POTĒŠANU

I.Bērziņa pastāstīja, ka pirmajā prioritātē, kas ir iedzīvotāju labklājība un drošība, papildus ielikts atbalsts brīvprātīgai iedzīvotāju vakcinācijai pret Covid-19. Uzņēmējdarbības labā plānotas tās pašas aktivitātes, kas pērn, kā arī tiek cerēts, ka izdosies pandēmijas dēļ nenotikušais, piemēram, Uzņēmēju dienas. Dažādi projekti un neliela labiekārtošana paredzēta katrā pagastā. Attiecībā uz kultūru un tās mantojuma galvenā prioritāte būs Kuldīgas ceļš uz Eiropas kultūras galvaspilsētas statusu. Kuldīga ir starp tām sešām Latvijas pilsētām, kas šajā konkursā piedalās.

Inguna Spuleniece

Turpinās iesāktos, sāks jaunus

Arī šajā gadā Raņķos iecerēti jauni labiekārtošanas projekti līdztekus uzsāktajiem.

Par vienu no nozīmīgākajiem, kam paredzēts ķerties klāt, var uzskatīt autostāvvietas paplašināšanu centrā pie daudzstāvu mājām. Kā atzīst pagastā, laiki mainījušies, automašīnu skaits krietni palielinājies, un stāvlaukums tik daudz vairs nespēj uzņemt. Vēl tikai tiek domāts par projekta izstrādi, un ir ievadītas sarunas, lai ideju izliktu uz papīra.

Tiks turpināts Skrundas novada domes atbilstības nodaļas kūrētais Lauku atbalsta

dienesta projekts, kas attiecas uz Sudmalnieku birzs estrādi, proti, paredzēta piebūve, ko mākslinieki varēs izmantot, lai pārģērbtos, sagatavotos izrādēm, kā arī būtu vieta, kur uzglabāt rekvizītus, dekorācijas. Estrāde pierādījusi, ka ir gana laba vieta, kur var īj teātra izrādes, īj dančus rīkot. Paredzēts piebūvi sākt celt nākamajā vasarā. Būvniecības izmaksas ir 7000 eiro, no kuriem 5000 eiro piešķir Eiropa, bet atlikušo – pagasts. Vēl birzs ir papildināta ar dažādiem labirintiem, lai interesentiem daudzpusīgāka atpūta tad, kad atkal būs ļauts pulcēties.

Nav īstais laiks reformēties

Raņķi piedzīvojuši neskaitāmas teritoriālās reformas, kurās pagasts vairāk esot zaudējis, nekā ieguvis, līdz ar to jaunā novadu reforma tiek sagaidīta ar zināmām bažām.

„Šī reforma nav īstajā laikā,” tā saka pakalpojumu pārvaldes vadītājs Ritvars Stepanovs. Pirms desmit gadiem viena jau bijusi, kad likvidēti rajoni un tapuši novadi. Nu tie atkal tiks apvienoti tā, kā reiz jau bijis. Rodoties jautājums, kāpēc bija vajadzīga iepriekšējā un vai gaidāmā ir kā turpinājums. Atgriešanās pie kādreizējās kārtības prasīs papildu naudu un

laiku, lai sakārtotu dokumentāciju.

Raņķi ir mazs pagasts Skrundas novadā, un tādā ziņā nekādu šaubu neesot par to, ka Kuldīgas novadā tas kļūs par dziļu nomali, uzskata pārvaldes vadītājs. Bet esot cerība, ka arī turpmāk budžets tiks sadalīts kā iepriekš. Sākoties runām par novadu reformu, sapulcēs daļa iedzīvotāju vēlējusies pievienoties Saldum, bet daļa – Kuldīgai atkarībā no tā, kurā pagasta pusē tie dzīvo. Taču šobrīd iestājies klusums – raņķenieki vērojot, kas un kā notiks.

Sava vēsture jāzina

„Kad lieli darbi apdarīti, var ķerties pie vēstures izpētes,” tā saka Raņķu pakalpojumu pārvaldes vadītājs Ritvars Stepanovs, kurš ķēries klāt pagasta pagātnes liecību sakārtošanai.

Raņķu pakalpojumu pārvaldes vadītājs Ritvars Stepanovs pie kartes, kurā atzīmētas gan vēl esošās, gan jau zudībā gājušās mājvietas.

Pašreiz atrodamajos ierakstos par notikumiem vai cilvēkiem pagastā nereti esot pretrunas, piemēram, par vienu cilvēku dažādi ieraksti: vienā lasāms, ka viņš dzimis vienās mājās, otrs vēsta, ka pavisam citās. Tāpēc pamazām to vajadzētu sakārtot.

Kā viens no darbiem, kas jau padarīts, minama pagasta karte, kurā atzīmētas visas mājvietas: gan tās, kurās vēl kūsā dzīvība, gan tās, kas stāv pamestas, gan tās, no kurām nekas vairs nav palicis pāri. Katra grupa atzīmēta ar savu krāsu. Kopumā saskaitāmas 152 mājvietas, no kurām 65 vairs neeksistē, 18 ir pamestas, bet no jauna uzceltas vien divas.

Šī karte izlikta bibliotēkā, vēstures istabā, un, kad būs ļauts, to apskatīt varēs ikviens. Tāpat pagasta vadītājs cer uz to iedzīvotāju atsaucību, kuri varētu sniegt vēstures liecības par savu mājvietu, tādējādi veidotos gana interesants materiāls, ko atstāt nākamajām paaudzēm.

Otrs izdarītais darbs – ir izpētīts, kas bijis Jānis Birsmanis, kurš apglabāts Raņķu pagasta Irbes kapos un uz kura kapa krusta rakstīts: „Še dus Dieva mierā Juris Birsmanis – titulāra padomnieks, Kempelovas īpašnieks (1826 – 1896).”

„Mani ļoti ieinteresēja, kas ir titulāra padomnieks un kas ir Kempelova,” saka R.Stepanovs. Izrādījies, ka titulārpodomnieks ir Krievijas impērijas IX kategorijas civildienesta pakāpe no 1722. līdz 1917. gadam, kas atbilda kapteiņa, vēlāk štāba kapteiņa pakāpei armijā un deva tiesības uz uzrunu *Jūsu labdzimība*. Šīs civildienesta pakāpes ierēdņus ieskaitīja nepārmantojamā muižniecības kārtā, un viņiem bija nepieciešama augstākā izglītība.

Savukārt Kempelova ir ciems Krievijā, Pēterburgas tuvumā, kurā J.Birsmanim piederējusi muiža, kas vēl saglabājusies. Ciema nosaukums dažādos avotos piesaukts saistībā ar militāro jomu. Pēc nāves tuvinieki J.Birsmani atveduši un ar godu apglabājuši dzimtajā pagastā blakus radniekiem Ansim un Marijai Birsmaņiem.

Kā stāsta R.Stepanovs, atrast informāciju par Raņķos dzimušo augstmani un viņam piederējušo muižu bijis grūti. Tas izdevies, vien pārlapojot kādu Somijas interneta vietni, bet tas rosinājis vairāk uzzināt par augstā titula īpašnieku, kas nācis no Raņķiem. „Vienīgi pagātnē nedrīkst skatīties pārāk ilgi, jo tad, ejot uz priekšu, var ieskriet stabā,” sarunas beigās smejojies nosaka R.Stepanovs.

Mājas, kuru vairs nav

1.Jaunarāji	23.Dekšņi	44.Dadziņi
2.Ropju muiža	24.Mūrnieki	45.Dukāti
3.Oši	25.Mazraņķi	46.Ozoliņi
4.Gailīši	26.Birznieki	47.Garauši
5.Vistiņas	27.Liepnieki	48.Dravnieki
6.Smilteneiki	28.Aizpori	49.Saulīši
7.Sileneiki	29.Jaunzemi	50.Vītoļiņi
8.Dīķenieki	30.Brīvzemnieki	51.Zemītes
9.Stūrīši	31.Lēpītes	52.Silarāji
10.Ventaskrasti	32.Veisi	53.Gravnieki
11.Līdumnieki	33.Vanagi	54.Gaisiņi
12.Kunci	34.Remesi	55.Kūdrāji
13.Pieniņi	35.Ciemeņi	56.Birzgaļi
14.Mazgarauši	36.Ģierts	57.Skujiņas
15.Vecliguti	37.Latjauni	58.Mažītkas
16.Upekārkli	38.Griezniņi	59.Zvejas
17.Dižgarauši	39.Ieru krogs vai Jēru krogs	60.Priednieki
18.Strēlnieki	40.Kalēji	61.Kaspari
19.Būčas	41.Muižarāji	62.Kužu māja
20.Kraķi	42.Mežmālaini	63.Māliņas
21.Mazšķēpeļi	43.Zeltiņi	64.Leiši
22.Rumbas		65.Dalbji

Kad būs iespējams, ikviens varēs uzzināt, kur atradušās mājas, kas kādreiz Raņķu pagastā bijušas, bet nu jau zudušas.

Vieta Irbes kapos, kur aizsākās interese noskaidrot, kas ir titulārpodomnieks, kurš te atdusas. Kā uzskata Ritvars Stepanovs, par godu tik izcilam novadniekam, ko Krievijā vajadzēja uzrunāt kā Jūsu labdzimību, viņa atdusas vieta būtu jāatjauno.

APTAUJA

Kā Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novada apvienošana varētu ietekmēt kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu?

Raimonds Pirtnieks, bezdarbnieks:
– Protams, būs sliktāk, it sevišķi Alsungai. Kuldīga netiek galā pati ar savu kultūras mantojumu, kur nu vēl tālāk! Domāju, ka Alsunga zaudēs, jo naudu atņems novada centrs. Piemēram, Ūgre saņem maksājumus no mazajiem blakus novadiem, bet vai tad tā ir kas labāk? Kad taisīja iepriekšējo reformu, bija Zalāns (ministrs Edgars Zalāns – red), bet esam turpat, kur bijām. Tas nav pārdomāti, un tā nav efektīva naudas tērēšana.

Anna Oļštrema, pensionāre:
– Kuldīga jau cinās par savu novadu un cīnīsies arī par visu veco, lielo rajonu. Es domāju, ka suitu neko nezaudēs. Tie ir spēcīgi. Mūsu priekšdēdētāja jau cinās, un es domāju tās labākās domas. Kā tur iznāks, es gan nezinu. Novadu apvienošana mani apmierina. Galvenais, lai sakārto laukus.

Ingrīda Paegle, pensionāre:
– Es šajā jautājumā neesmu iedziļinājusies, bet nedomāju, ka mazajiem novadiem tas nāks par labu. Tie ir nokomplektējušies un ļoti stabili savā etnogrāfiskajā dzīves stilā, un nevajadzētu jaukt kopā. Suiti ir ļoti aktīvi – lai viņiem veicas! Interesanti, ka nav viss vienviedīgs. Tradīcijas varētu ciest, bet cerēsim, ka tā nebūs. Jo lielāks novads, jo materiāli tomēr izdevīgāk.

Ivars Švalbe, pašvaldības darbinieks no Laidiem:
– Es noteikti neesmu šīs reformas atbalstītājs. Alsungai jābūt pašai par sevi. Kaut kāda Padomju Savienība te atgriežas, kad viss bija viens liels kolhozs. Tradīcijas varētu ciest. Vairāk domāju par suitiem. Mums tuvāk ir Skrunda – tur tradīcijas nav tik iztiekas, bet kāds Skrundas novada pagastiem būs atāllums līdz Kuldīgai? Nezina, kā tas izvērtīsies.

Ieva Elstīņa, skaistumkopšanas speciāliste:
– Teikšu godīgi: man nav viedokļa. Neesmu par to domājusi. Kādu laiku dzīvoju Kuldīgā, kaut esmu no Vidzemes. Manu dzīvi reformas neietekmēs, un domāju, ka arī tradīcijas necietīs. Ja būs stipra pārliecība par savām saknēm, tad šis neko nemainīs. Latvija tā jau ir maza, tāpēc tradīcijas ir svēta lieta, un tās jāsauglabā.

Aija Dzintra Filjppova, pensionāre:
– Man grūti teikt. Manā bērnībā šāda apvienošana jau notika, neatceros gan, kā tad bija. Tradīcijas jāsauglabā – tas jau nekas, ka būs viens novads. Nevajag pazaudēt to, kas ir. Suiti ir izturīgi un nīpri, un domāju, ka nekas nezudīs. Nezina, ko novadu apvienošana dos. Drusciņ jau tā ir politiskā spēle.

Vai administratīva teritorijas pārdale ietekmēs identitāti?

Par to, kā plānotā novadu reforma ietekmēs vietējo identitāti un kultūru, viedokļus izsaka Skrundas, Alsungas un Kuldīgas novada deputāti. Bet Kuldīgas novada pašvaldības kultūras nodaļas vadītāja Dace Reinkopa stāsta par līdzšinējo sadarbību.

Alsundzniece Ilga Leimane (no kreisās) Jūrkalnē etnogrāfisko ansambli *Maģie suiti*, kas pastāv vairāk nekā 60 gadus, vada kopš 2000. gada. Tas ir kā apliecinājums, ka suitu identitātes apzināšanās spēlētāji pāri administratīvajām robežām.

Robežām nav nozīmes

„Plānotā reforma varētu jaunā novada kultūrtelpas saglabāšanu un attīstību ietekmēt pozitīvi,” uzskata Kuldīgas novada kultūras nodaļas vadītāja Dace Reinkopa.

SADARBĪBA NAV PĀRTRŪKUSI

„Pašvaldību likums ir noteicis rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību. Bet jautājums ir – ko mēs katrs saprotam ar jēdzienu *vietēja identitāte*,” saka D.Reinkopa. „Manuprāt, tā ir saistīta ar personas izpratni un izjūtu par piederību konkrētai vietai vai etniskai grupai, kurai ir kopīga vēsture, tradīcijas, valoda vai dialekts, zināšanas. Un kopt šo piederību kopienai cilvēkam ir emocionāli svarīgi.

„Robežām nav nozīmes, ja cilvēkos dzīvo vēlme savu kultūras mantojumu saglabāt, kopt un celt godā.”

Cik man zināms, pēc reformas teritoriālais dalījums pagastos un pilsētās tiks saglabāts, saglabāsies vietējie nosaukumi. Kuldīgas novads atgriezīsies bijušā Kuldīgas rajona robežās – vienā pašvaldībā būs pašreizējais Skrundas, Alsungas un Kuldīgas novads. Sadarbība kultūrā starp tiem nekad nav pārtrūkusi: Kuldīgas novada muzejā lielu krājuma daļu veido priekšmeti un liecības, kas iegūtas gan Alsungas, gan Skrundas novadā. Kuldīgas galvenā bibliotēka metodiskās funkcijas izpilda gan Skrundas, gan Alsungas bibliotēkās. Laba sadarbība starp kultūras iestādēm notiek Dziesmu un Deju svētku nodrošināšanā – tiek rīkotas kopīgas skates, kolektīvi apgūst kopīgu repertuāru, piedalās tradicionālās kultūras pasākumos.

Cieša sadarbība mums ir ar etniskās kultūras centru *Suiti*, jo 2009. gadā līdz ar

Kuldīgas rajona padomes likvidēšanu un Gudenieku pagasta pievienošanu Kuldīgas novadam mūsu pašvaldība pārņēma abu šo pašvaldību juridiskās saistības, kopš tā laika ir viena no centra *Suiti* dibinātājiem un juridiskajiem biedriem. Pavisam ir ap 50 biedru, tai skaitā Alsungas novada dome, Kuldīgas novada (Gudenieki un Basi) un Ventpils novada pašvaldība (Jūrkalne).

Domāju, ka suitu piemērs ļoti uzskatāmi parāda: robežām nav nozīmes, ja cilvēkos dzīvo vēlme savu kultūras mantojumu saglabāt, kopt un celt godā. Pašapziņas un piederības pieaugums nav atkarīgs no tā, kādā teritorijā tu dzīvo, bet gan no tā, cik stipri cilvēki grib būt ar šo vietu un tās tradīcijām saistīti, cik ļoti lepojas ar savu kultūras mantojumu.”

MANĀJUMA SAGLABĀŠANĀ VĒL SPĒCĪGĀKS

D.Reinkopa uzskata, ka no novadu apvienošanās kultūras mantojuma saglabāšana tikai iegūs: „Pirmkārt, tāpēc, ka ir tā viena no Kuldīgas novada domes augstākajām prioritātēm. To pierāda centieni un neatlaidība, sagatavojot pieteikumu vecpilsētas vērtību iekļaušanai UNESCO pasaules mantojuma sarakstā. Otrkārt, tāpēc, ka šis notikums kalpo kā paraugs, kā darboties, lai unikālas vērtības aizsargātu, kā sadarboties ar iedzīvotājiem, veidot viņu izpratni par kultūras mantojumu un iesaistīt to saglabāšanā.

PAŠDARBĪBAS KOLEKTĪVI

	Alsunga	Skrunda	Kuldīga
Deju kolektīvi	2	5	15
Kori		2	4
Vokālie ansambļi		5	13
Folkloras kopas un etnogrāfiskie ansambļi	4	2	3
Amatierteātri		5	6
Lietišķā māksla			8
Instrumentālie kolektīvi	1		1

Viedokļi

Kādas ir kultūras un identitātes galvenās vērtības trijos mūspuses novados? Kā reforma varētu ietekmēt to saglabāšanu? Kādi plusi un minusi no apvienošanās varētu būt?

„Ticu, ka nekam nevajadzētu mainīties”

● **Ivars Grundmanis**, Skrundas novada deputāts (Latvijas Reģionu apvienība):

– Pie identitātes varētu minēt Skrundas novada izloksni, tautas tēpu un tā rakstus, vēsturiskās tradīcijas, militāro mantojumu – vietas un militāros pasākumus, kas mums notiek. Arī represēto vagonu, neatkarības cīņu mantojums, mūsu amatiermāksla un, protams, daba: Venta, pilskalns tās krastā, takas, iežu atsegumi.

Es esmu optimists un domāju, ka reforma nekādi nedrīkst to ietekmēt. Tas mūsu novadā paliks. Reforma neparedz, ka visi mūsu 5000 iedzīvotāji pārcelsies citur un mainīs tradīcijas. Formāli apvienojas teritorijas, un es pat domāms nepieļauju, ka identitāte kaut kas varētu mainīties. Mūsu novada iedzīvotāji un pasākumu organizētāji ir tik spējīgi, lai kopējais novads vēstures un kultūras mantojumu saglabātu tādu, kāds tas ir. Domāju, ka katrā novadā tas paliks.

Pašdarbība Skrundas novadā ir spēcīga. Ar tādu iedzīvotāju skaitu kā mums ir dažādu paaudžu deju kolektīvi, kori, citi dziedātāji. No apvienošanās guvums varētu būt tāds, ka visos trīs novados ienāk jaunas, no diviem citiem aizgūtas vēsmas. Varētu būt ciešāka visu trīs novadu sadarbība, un iedzīvotāji saņemtu vēl labāku sniegumu.

„Reforma neparedz, ka visi mūsu 5000 iedzīvotāji pārcelsies citur un mainīs tradīcijas. Formāli apvienojas teritorija, un es pat domāms nepieļauju, ka identitāte kaut kas varētu mainīties.”

Identitāte saglabāsies, nauda kultūrai samazināsies

● **Aivars Rudzroga**, Skrundas novada deputāts (Zaļo un Zemnieku savienība):

– Ar identitāti nekas krasi nemainīsies. Es atceros padomju laikus, kad Skrunda bija Kuldīgas rajona sastāvdaļa un visa dzīve bija saistīta ar Kuldīgu. Sportā es arī pats sacensībās pārstāvēju Kuldīgas rajonu. Tad bija finansiālā atdalīšanās un vairāk neatkarības, un veselības, izglītības un arī iepirkšanās jomā cilvēki izvēlējās vairāk doties uz Saldu. Tagad tas mainīsies, un šie jautājumi atkal būs jākārtē Kuldīgā. Bet vismaz manas paaudzes Skrundas novada iedzīvotāji pēc vēsturiskās atmiņas jūtšies piederīgi Kuldīgai. Grūti ko teikt par neatkarības laikā dzimušajiem jauniešiem.

Es neesmu liels kultūras pārzinātājs, bet domāju, ka mēs arī atsevišķos novados neesam nemaz atdalījušies. Sadarbība ir saglabājusies. Tajā šī reforma neko nemainīs.

Bet finansējums Skrundai gan varētu mazināties. Mums gan pilsētā, gan pagastos ir aktīvi pašdarbnieki. Kultūras namā, kad nebija ārkārtējie apstākļi, durvis bija atvērtas no agra rīta līdz vēlam vakaram – visu laiku kaut kas notika. Pašdarbnieku koncertos zāle ir skaiftāju pilna. Tas, protams, prasa daudz naudas. Bet reformas galvenais mērķis ir samazināt izdevumus un vairāk novirzīt attīstības centriem. Neizbēgami tas notiks arī kultūrā – ar to jāreķinās. Arī iepriekšējās reformas pieredze rāda, ka tieši tā jau neviens nevēlas, bet laika gaitā situācija tāda izveidojas: veidojas nomaless, un finansējums tam tiek arvien mazāk.

Kā redzam, es tikai reforma vien samazina līdzekļus. Šīgada budžets samazināts jau bez tās. Pašvaldībās tas ir diezgan jūtams, un tas ietekmēs arī kultūru. Plusus reformas dēļ neredzu.

„Arī iepriekšējās reformas pieredze rāda, ka tieši tā jau neviens nevēlas, bet laika gaitā situācija tāda izveidojas: veidojas nomaless, un finansējums tam tiek arvien mazāk.”

„Kāpēc lai būtu labāk nekā Gudeniekos?”

● **Grigorijs Rozentāls**, Alsungas novada deputāts (apvienība *Par Alsungas novada attīstību*):

– Mūsu galvenā vērtība ir suitu identitāte. Zem tās ir materiālais un nemateriālais kultūras mantojums. Ja nebūtu identitātes, kas vēsturiski radās baznīcas un reliģiskās nošķirtības dēļ, nebūtu mantojuma. Līdz ar to viss balstās grupas identitātes izjūtā.

Ar apvienošanas saredzu draudus tai zust. Ja tās nebūs, tad būs līdzīgi kā savā laikā ar lībiešu un ķoniņu identitāti, kuras nu vairs nav. Šoruden izbraucu četrus Turlavas gala ķoniņu ciemus un kapsētas. Ļoti labi var redzēt, kā, identitātei neesot, tur vairs nav ne materiāla, ne nemateriāla mantojuma. 1929. gadā notika Ķoniņciema sadalīšana. Izkaisīja pa dažādām pašvaldībām, un tā viss zuda. Mazā identitāte lielajā izšķīst. Pēc laika tās vairs nav.

Lībieši 1923. gadā mēģināja uztaisīt savu pašvaldību. Rīga pateica, ka tādas nebūs, un šodien nav vairs arī pašu lībiešu. Var vainot padomju pierobežas zonu un vēl visu ko, bet pēc dziļākās būtības tie zuda tāpēc, ka viņus kā sastāvdaļu ielika lielākā apvienībā, kur viņi bija politiski un ekonomiski nenozīmīga daļa.

Tā es uz suitu identitāti skatos teritoriālās reformas gaismā. Mēs nemodelējam neko tādu, par ko nebūtu zināms, kā notiks nākotnē. Nav pat jāmodelē – varam aizbraukt uz Gudeniekiem, kas ir vecs suitu pagasts, kurā šobrīd nav ne ekonomiskās attīstības, ne kultūras dzīves, ne skolas. Bērni tiek vesti mācīties ārpus suitu

„Patstāvība tiek zaudēta”

● **Aivars Sokolovskis**, Alsungas novada deputāts (Zaļo un Zemnieku savienība):

– Identitāte ir patstāvība. Alsundznieki ir ar savu es. Reformas jeb, kā es to sauktu, aneksijas rezultātā patstāvība tiks zaudēta. Alsungai domē nebūs pārstāvētības. Citi pateiks, kā jādara. Alsundznieki nav pieraduši, ka viņus kāds bīda. Es biju viens no tiem, kuri 90. gadu sākumā iestājās par to, ka katram pagastam jābūt pašnoteiktāties tiesībām. Iesniedzām priekšlikumus pašvaldību likumam. Nu iegūtā pašnoteiktāties tiek zaudēta. Identitāte zudīs, bet kultūrā gan neredzu, ka kaut kas mainīsies, kļūs sliktāk. Mēs esam kurzemnieki – mums ir daudz kopīgā. Varētu pat būt labāk, jo palielināsies konkurence. Varētu būt vairāk sevi jāpierāda, lai iegūtu finansējumu. Tas nav slikti.

„Identitāte zudīs, bet kultūrā varētu būt pat labāk, jo palielināsies konkurence un būs vairāk sevi jāpierāda.”

Viens otru bagātinās

● **Mārtiņš Tjarve**, Kuldīgas novada deputāts (KPV LV):

– Es uzskatu, ka identitātes jomā un kultūrā līdz ar reformu varētu būt tikai piensmums. Novadi viens otru bagātinās. Lielāks novads ir spēcīgāks, un lielāku atbalstu gūs visi. Bazām, ka kādu iedzīvotāju identitāte varētu zust, nav pamata. Kādēļ lai lielais novads kādas vietas kultūrtelpu neatbalsētu? Varam paskatīties uz šībrīža lielajiem novadiem. Vai tad to atāllās un mazās vietas ir pamestas novārtā un atbalstu nesņem? Isti tā nav. Arī investoriem ir interese ieguldīt naudu lielākā pašvaldībā, un no tā arī kultūra gūst labumu. Es redzu, ka pēc reformas iedzīvotājiem būs labāk.

„Kādēļ lai lielais novads kādas vietas kultūrtelpu neatbalsētu?”

„Katram pašam sevi jādefinē”

● **Ruta Karloviča**, Kuldīgas novada deputāte (Zaļo un Zemnieku savienība):

– Vispirms katram pašam sevi jānedefinē, kas es esmu, kādas ir manas vērtības, kāda ir mana piederība, kādu tradīciju uzturēšana man ir un vienmēr būs svarīga. Un kāpēc. Vienai sabiedrības daļai nav tās personīgas piederības. Mēs taču šad tad dzirdam: „Kāda valsts? Kādas vērtības? Priekš kam tas? Nekas jau no tā nemainās! Tagad manas mājas ir visa pasaule.” Būtuiski ir saprast, ar ko mēs katrs sevi identificējam. Tas jāšak ar ģimeni. Arī ar skolēniem dažādā vecumā runājot par vērtībām, par identitāti, piederību, izpratne par šiem jēdzieniem ir ļoti dažāda. Tiem cilvēkiem, kuriem ir iekšējā piederība savai valstij, pilšetai, kopienai, kur cieņā tiek turēta dzīves vieta, ģimenes un kopienas tradīcijas, vēsture, vietējās kultūras tradīcijas, jau tagad ir un vienmēr pavērsies iespējas visnotaļ dažādi apliecināt sevi valodas, tradīciju kopšanā, vēstures saglabāšanā. Līdz ar to identitāte tikai no vienas puses ir sociāli konstruēta – tās uzturēšanā īpaša nozīme ir konkrēto cilvēku, speciālistu, kopienu iniciatīvai.

Saistībā ar novadu apvienošanas saprotama ir trauksme par dažādu kopienu identitātes saglabāšanu, jo piederība rada drošību, norobežojot *mūs* no *viņiem*, izceļot savas kopienas pozitīvās īpašības vai arī uzsverot *viņu* negatīvās iezīmes.

Manuprāt, apvienošanās dēļ katra novada identitātei apdraudējuma nav, ja tās kopēji iesākto turpinās. Jaunajā novadā svarīgi būs stimulēt katru novada kultūras un vēsturisko tradīciju izkopšanu.

Attiecībā uz savu dzimto pusi, kurā suiti par savu piederību izjūt dziļu lepnumu, gribu atbildēt ar viņu pašu vārdiem: „Mēs ticam, ka, mērķtiecīgi strādājot, suiti sagaidīs ne tikai savas pastāvēšanas 400 gadus, bet arī 500 un pastāvēs vēl ilgi pēc tam, ar savu kultūru un īpašo, katolisko identitāti bagātinot ne tikai šo valsti vien.”

„Būtuiski ir saprast, ar ko mēs katrs sevi identificējam. Tas jāšak ar ģimeni.”

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild laikraksts Kurzemnieks.

Sāksim kompostēt!

Viens no paņēmieniem, kā samazināt pārtikas atkritumu daudzumu, ir komposta veidošana, ko savā ikdienā arvien vairāk iekļauj zaļi un praktiski domājoši cilvēki.

“Kompostā liekam visu organisko, jā, arī putekļu sūcēja saturu. Papīrs gan tur, protams, nemonā,“ pastāsta Lelde Brikmane, kas ar ģimeni, vīru un trim bērniem, un trim suņiem un diviem kaķiem dzīvo privātmājā Dobeles novadā. “Apsvērumi veidot kompostu ir praktiski – lielai ģimenei ir daudz atkritumu. Ja es visu mestu miskastē, tā būtu pilna jau divās nedēļās. Šobrīd speciālos līdzekļus ātrākai komposta veidošanai nelietoju, taču esmu domājusi par sliekām. Kaut kādas sliekas tur jau ir, bet, tā kā draugu lokā ir uzņēmēji, kas nodarbojas tieši ar slieku audzēšanu, domāju, ka varētu komposta kaudzi papildināt arī ar šīm sliekām. Tas vēl ir plānā,“ L. Brikmane saka.

Dzīvojot privātmājā ārpus pilsētas, ir vieglāk kompostu veidot, viņa pieļauj. “Cenšos izmantot visu pārtiku, lai komposta kaudzē nonāktu pēc iespējas mazāk pārpalikumu. Tāpat kā, piemēram, no zivīm izmantoju visas to daļas, tā arī no dārzeņu mizām vāru buljonu. Lai stiprinātu telpaugus ar uzturvielām, izmantoju ūdeni, kurā novārti kartupeļi. Tā vienkārši netiek izmestas arī olu čaumalas. Tās sablendēju kopā ar banānu mizām un izmantoju istabas augu un puķu mēslošanai. Maltas un blendētas olu čaumalas kā kalcija avots nonāk arī suņiem vārtītajās putrās.”

Arī Jelgavā dzīvojošā Bulu ģimene jau labu laiku savā ikdienā cenšas ievērot zaļā dzīvesveida prin-

cipus, ne tikai šķirojot atkritumus, bet arī kompostējot pārtikas pārpalikumus. Kerolaina Bula stāsta: “Mēs sākām kompostēt jau pirms pāris gadiem, jo tad bija modies tāds vides aktīvisms, īpaši tas bija jūtams sociālajos tīklos. Arī mēs domājām par to, kā samazināt savu saražoto atkritumu daudzumu. Dzīvojam daudzdzīvokļu namā, bet arī te varējām rast risinājumu un ieviešām komposta spaini. Visi organiskie atkritumi, kurus nu nekādi vairs nevar izmantot, nonāk šajā spainī. Kompostēšanai labāk izmantot plastmasas spaini, to ir vieglāk kopt un mazgāt. Uzreiz jāsapina, ka šajā visā procesā nav ne nepatīkamu smaku, ne neglīta skata. Netālu no mūsu mājām ir konteiners dārza atkritumiem, kurā nonāk arī mūsu komposta spaiņa saturs.”

Skaidrs, ka kompostēšana un pārdomāta pārtikas atkritumu utilizēšana, dzīvojot daudzdzīvokļu mājā pilsētā, ir iespējama, ja pieejami šiem mērķiem paredzēti konteineri. Pat ja cilvēks vēlas ieviest savā mājās kompostēšanu, komposta trauku, to vajag, kaut kur arī izbērt. Pašvaldībām noteikti derētu par šo jautājumu padomāt.

“Domājot tālāk, kā vēl vairāk samazināt atkritumu daudzumu,

kas nonāk kompostā, esam ieviesuši vēl dažus noderīgus padomus. Gatavojot maltītes, tos produktus, kurus uzreiz visus neizmanto, piemēram, kādu ķirbi vai puravu, sagriežu mazākos gabalos un lieku saldētavā, lai nākamajās ēdienreizēs izlietotu kādiem krēmiem, mērcēm. Otrs, ko varu ieteikt un ko paši praktizējam, – nemest ārā dārzeņu mizas. Kad dārzeņi nomazgāti un nomizoti, mizas lieku saldētavā, lai, uzkrājot vairāk, no tām varētu izvārtīt dārzeņu buljonu. Trešais mazais padoms ir augus un dārzeņus, kam nogrieztas saknes, bet vēl palicis kaut kas, kas spēj dzīt asnus, iestādīt savā nelielajā “mazdārziņā” uz palodzes. Tā man šobrīd atkal sazēlušī puravi, kurkuma, ingvers. Nogriezto auga daļu ieliekam ūdenī, līdz tā izdzen jaunu sakni. Tad iestādām kastē, kurā, starp citu, ir arī pa kādai sliekai, tāpat neliels komposts veidojas arī šeit. Tas ir labs veids, kā no principā jau savu dzīvi beigušajiem pārtikas produktiem iegūt vēl derīgu un lietojamu labumu,“ ar saviem padomiem padalās K. Bula, iedrošinot, ka zaļākas dzīves principus var piekopt visur – gan laukos, gan lielpilsētās dzīvoklī.

UZZIŅAI

■ Komposts ir organisks augsnes uzlabošanas līdzeklis, ko tai pievieno, lai saglabātu un uzlabotu augsnes fizikālās un ķīmiskās īpašības, bioloģisko aktivitāti. Kompostu iegūst no bioloģiski sadalāmiem atkritumiem, tas parasti ir tumšā krāsā ar zemes vai trūdu smaržu.

■ Kompostēšana ir kontrolēts, aerobs, eksotermisks process, kurā jaukta mikroorganismu asociācija gaisa skābekļa klātbūtnē pārveido organiskos atkritumus par humificētu produktu – kompostu, jaunradīto biomasu un minerālvielām (ūdeni un oglekļa dioksīdu). Mūsdienās kompostēšana ir viena no perspektīvākajām bioloģiski sadalāmo atkritumu pārstrādes metodēm, kas ļauj būtiski samazināt atkritumu daudzumu un iegūt organisku augsnes uzlabošanas līdzekli jeb kompostu.

Daudz darba vēl priekšā

EKSPERTE

Plānots, ka līdz 2023. gada beigām visās Latvijas pašvaldībās iedzīvotājiem jānodrošina iespēja šķirot arī bioloģiski noārdāmos, tostarp pārtikas, atkritumus. Vairāk par valsts politiku bioloģisko un pārtikas atkritumu apsaimniekošanā runājam ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) Vides aizsardzības departamenta direktori RUDĪTI VESERI.

– Nu jau finiša taisnē ir nonācis atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.–2028. gadam, kurā atkritumu apsaimniekošanas nozares attīstība tiek prognozēta, ņemot vērā trīs scenārijus. Optimistiskā scenārija gadījumā atkritumu apjomam vajadzētu samazināties, savukārt resursu efektīvai izmantošanai palielināties.

Šobrīd apmēram 40% no sadzīves atkritumiem veido bioloģiski noārdāmie atkritumi. Tie nav tikai pārtikas produkti, bet arī dārzu, parku, pārtikas ražošanā radītie atkritumi, kas noteiktos apstākļos bioloģiski noārdās.

Pērn mēs jau drīkstējām apglabāt vairs tikai 35% no bioloģiski noārdāmo atkritumu apjoma, ko apglabājām 1995. gadā. Tikt galā ar šo uzdevumu ir diezgan liels izaicinājums. Viens ir tos savākt, otrs – pārstrādāt.

Bioloģiskos atkritumus var izmantot biogāzes ražošanai, bet efektīvāks veids ir ražot kompostu. Taču ir jāņem vērā būtiska nianse. Ražojot kompostu no bioloģiskajiem atkritumiem, kas atdalīti no nešķirotās atkritumu masas, kompostam nav gana augsta kvalitāte. Tajā ir mehāniski piemaisījumi (plastmasa, stikla gabaliņi u.tml.), kas ietekmē tā kvalitāti. Šis komposts var saturēt smagos metālus. Ja kompostu iegūst no dalīti savāktajiem bioloģiskajiem atkritumiem, kvalitāte ir pavisam cita, daudz augstāka.

Tāpēc mums ir būtiskas divas lietas. Pirmkārt, attīstīt bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādi, ņemot vērā, ka tā ir smagākā atkritumu frakcija, tāpēc to nebūtu lietderīgi pārvadāt lielos attālumos. Tas var notikt vairākos veidos – kompostēšanas laukumi pašvaldībās, kur var novietot visus zaļos dārzu, parku, mājāsaimniecību pārtikas atkritumus. Tādā veidā ir iespējams nodrošināt kvalitatīvu produktu. Šajā gadījumā jāveic pasākumi, lai piesaistītu iedzīvotāju interesi. Otra daļa ir dalīti savāktie bioloģiskie atkritumi, no kuriem saražotais komposts ir pietiekami kvalitatīvs. Pārējais ir atkritumi, kas nāk no nešķirotās atkritumu masas. Šiem jau ir zemāka kvalitāte, arī izmantošanas iespējas ir daudz ierobežotākas.

Īpaša uzmanība pievēršama pārtikas atkritumiem, to apjomam. Latvijā šim tematam vairāk pievērsāmies tieši pēdējos gados, taču pasaules līmenī tam jau sen tiek veltīta liela uzmanība, jo atkritumos nonāk liela daļa saražotās pārtikas. Lai risinātu šo problēmu, jāvērtē pārtikas atkritumu daudzums visā aprites ciklā, sākot ar to brīdi, kad atkritumi rodas produktu ražošanas procesā, sabiedriskajā ēdināšanā, loģistikas daļā, tirdzniecībā, līdz noslēgumam, kad tos rada patērētājs. Ne velti ir teiciens, ka nevajag iet uz veikalu izsalkušam, jo cilvēkam ir tendence sapirkt pārtiku vairāk, nekā viņam vajag.

Pozitīvā ziņa ir tā, ka ir mainīti normatīvie akti un pārtiku, kas marķēta ar norādi “ieteicams līdz” atļauts izplatīt pēc minimālā derīguma termiņa beigām. Jāatzīst, ka mūsu sabiedriskajā ēdināšanā un veikalos jau domā par to, lai pārtikas atkritumu būtu mazāk. Lielveikalu ķēdēs šādi atkritumi veidojas ļoti minimāli, jo pasūtījumi tiek veikti, prognozējot pircēju pieprasījumu. To dara arī Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācija, kas saviem biedriem māca, kā pēc iespējas efektīvāk izmantot produktus, lai atliktu mazāk, ko izmest.

Latvijā pērn veikta arī pārtikas atkritumu mērīšana. Kaut ko tādu darījām pirmoreiz. Metodika pārtikas mērīšanai izstrādāta ES līmenī. Mērījumi vēl notiek, turklāt visos etapos – pārtikas ražošanā, ēdināšanā, loģistikā un mājāsaimniecībās. Pēc šiem rezultātiem varesim vērtēt pārtikas apjomu, kas tiek izmests atkritumos. Šāda mērīšana visās valstīs jāveic vienu reizi četros gados.

Pašreiz spēkā esošajā atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā ir iekļauta stratēģija, kā samazināt un apsaimniekot bioloģiskos atkritumus. Šāda stratēģija būs arī jaunajā plānā. Taču jauna, iepriekš nebijusi nodaļa būs par pārtikas atkritumiem, to samazināšanu, apsaimniekošanu un iedzīvotāju informēšanu. Konkrētāk – pārtikas atkritumu novēršanas programma.

Jāņem vērā, ka atkritumu šķirošana atstāj iespaidu arī uz maciņu. Jo vairāk nešķirotu atkritumu, kuru apsaimniekošanas maksa aug, jo vairāk jāmaksā, kā arī – vairāk šķirotu, mazāk maksāju. Tādā ziņā komposta kaudzes, ko veido mājās, ir apsveicama aktivitāte, un laukos tas jau ir pašsaprotami. Šobrīd arī daudzdzīvokļu namu iedzīvotāji arvien vairāk izsaka vēlmi šķirot bioloģiskos atkritumus un nodot tos komposta veidošanai.

Materiāls tapis ar Latvijas Vides aizsardzības fonda finansiālu atbalstu

Kritis, atvadījies no vecās dzīves, atradis spēkus celties

Alberts Dinters
Gunta Ivanovska
arhīva foto

Guntis Ivanovskis ar sievu Simonu Šomēnes Kuldīgā.

Šādi var raksturot agrākā kuldīdznieka GUNTA IVANOVSKA dzīves gājumu. Narkotikas, cietums un visbeidzot rāpšanās ārā no bedres, parādot, ka visi kritušie nav norakstāmi. Kā apliecinājums tam ir novembrī saņemtais Tieslietu ministrijas apbalvojums *Cilvēks cilvēkam* par pašizliedzīgu darbu ar cilvēkiem ieslodzījumā un probācijas uzraudzībā, par resocializācijas popularizēšanu Liepājā.

tumos ir 3500 cilvēku. Šis skaitlis vērtējams kā pozitīva tendence, jo 2002. gadā tādi bija 8500. 85% no šibrīža ieslodzītajiem, neskatoties uz vecumu vai dzimumu, noziegumus izdarījuši vai nu alkohola, vai narkotisko vielu ietekmē. Tas arī priecē, jo pierāda, ka skaidrā prātā šie cilvēki neko tādu nedarītu. Visiem zināms, ka alkohols vai narkotikas ir ierosinātais tam, ka cilvēkam atlaižas bremzes un uz āru iznāk viss negatīvais: par sliktu sadzīvi, grūtībām ar darbu un naudu, sabiedrības neiecietību un nosodījumu.

Kas ir tavi sarunu biedri? Recidivisti, slepkavas, zagļi?

Mani sarunu biedri vispirms ir cilvēki. Par slepkavu es nevienu nevaru nosaukt, jo pārsvarā slepkavības nenotiek tā, kā redzam filmās. Vairumā gadījumu ir noticis kautiņš, un otrs miris no smagiem miesas bojājumiem. Manuprāt, to nevar saukt par slepkavību. Ir cilvēki, kam bijušas zādzības, narkotisko vielu glabāšana un lietošana. Es visus, ar kuriem veidoju sadarbību, saucu par cilvēkiem.

Cik bieži tu saņem paldies?

No sabiedrības es to dzirdu bieži. Mana motivācija ir tāda: ja cilvēkam kaut vai piecas minūtes izdodas tas, ko viņš dara, tas nozīmē, ka esam uz

pareizā ceļa. Man no cilvēka vairāk gribas dzirdēt plašāku novērtējumu par to, ko esmu izdarījis. Ir trīs lietas, kuras ievēroju, kuras mani motivē un palīdz iesākt turpināt. Pirmā – velti cilvēkam laiku. Otrā – dod iespēju. Trešā – tici viņam. Ja to visu lieto, tad izdodas veidot drošas un uz uzticību balstītas attiecības, kurās citam var palīdzēt.

Jaunībā pats esi bijis bosīks.

„Tieši Nairas atbalsts man atvēra acis un ļāva ieraudzīt, ka ir tāda sabiedrības daļa, pie kuras varu nākt, uzturēties un tapt saprasts.

Jā, es uzaugu 90. gados. Darba zudums, ģimeņu izjukšana. Tālaika alkohola lietošanas paradumi un bezcerība, kāda valdīja vecākos, pārgāja uz bērniem. Arī man pagrieziena punkts bija ģimenes izjukšana – es ar brāli uzaugu pie vecmāmiņas. Darījām visu, ko gribējām, ātri gribējām kļūt *lieli, respektēti vīri*. Pirmā tiesa man bija 14 gados, un tika piespriests nosacīts sods. Otro

reizi tiesāja jau tad, kad biju pilngadīgs, – par narkotisko vielu glabāšanu. Nonācu cietumā. Tas bija liels dzīves pagrieziena punkts, jo tolaik lietoju narkotikas un man arī konstatēja C hepatītu. Tā kā tolaik pret to zāļu nebija, ārsts skaidri pateica, ka dzīvošu desmit, varbūt 15 gadus. Bet tagad esmu vesels.

Cietumā bija laiks padomāt, atbildēt sev godīgi, kāpēc es šajā pasaulē esmu, un uzņemties atbildību par sevi. Es sevi izvērtēju un pievērsos Dievam, ticībai. Man tas izdevās, un tas deva atspērienu.

Kuldīgā es atgriezos laikā, kad ticībai pievērsās ļoti daudzi tālaika noziedzīgās pasaules cilvēki. Daudzi no tiem, kurus sabiedrība jau bija norakstījusi, kļuva redzamāki, zināmāki. Sabiedrība nespēja noticēt, ka tieši tas kritušais spēja no atkarību bedres piecelties. Kuldīgā tolaik bija Naira Šķone (*Jaunatne ar misiju* kalpotāja, vēlāk sociālā darbiniece – red.), kura bija izveidojusi šīrču apmaiņas punktu. Es sāku tur iet, un tur manī ieklausījās. Tieši Nairas atbalsts man atvēra acis un ļāva ieraudzīt, ka ir tāda sabiedrības daļa, pie kuras varu iet, uzturēties un tapt saprasts. Tieši to es cenšos dot saviem sarunu biedriem ieslodzījumā.

Kāds ir tavš darbs?

Es esmu mentors un atbalsta persona tiem, kuri atrodas ieslodzījumā, cilvēks, kurš viņiem sniedz emocionālu un citu atbalstu. Strādāju gan ar tiem, kuri ir ieslodzījumā, gan tiem, kuri atbrīvojas no brīvības atņemšanas vietām kā Liepājā, tā citur. Uzturu kontaktu, palīdzu pēc iznākšanas. Pirmais atbalsts ir sociālo jautājumu risināšana, lai cilvēki saprastu, kur un ko meklēt pirmajā laikā.

Cik ilgi ar to nodarbojies?

Ieslodzījuma vietas apmeklēju kopš 2003. gada, kad pirmo reizi biju Jelgavas cietumā. Tolaik tas bija neregulāri – kā prakse no kristīgās organizācijas *Jaunatne ar misiju*. Divas nedēļas braukājām pa cietumiem kā misionāri no Kristus mācekļu skolas. Redzēju, ka šiem cilvēkiem tas ir nepieciešams.

Mūsu, mentoru, darbs ir palīdzēt.

Tāpat uzdevums ir iegūt ieslodzīto uzticību un viņus atvērt.

Jā. Man pašam ir pieredze, ko nozīmē būt cietumā un būt atkarīgam, un tas palīdz viņus saprast. Jāveido cilvēciska uzticība, un kaut kā tas izdodas. Prieks, ka man uzticas, ka varu palīdzēt, sevišķi tāpēc, ka lielākā daļa ieslodzīto ir no nelabvēlīgām ģimenēm. Alkohols un narkotikas šos cilvēkus pamudinājis izdarīt noziegumus. Pārsvarā runājam par cilvēcīgām lietām, un šīs sarunas ieslodzītajam palīdz ieraudzīt sevi. Man ir ļoti piemēri, kad cilvēks no cietuma atbrīvojas, es viņu aizvedu uz vīru grupu un pēc tam jau saņemu pozitīvu atgriezenisko saiti. Tas nozīmē, ka komunikācija ir mainījusies un viņš ir gatavs sabiedrībai, kurā atgriežas.

Vai sabiedrība ir gatava pieņemt bijušo ieslodzīto?

Mums iemācīts skatīties kritiski un ar aizdomām uz tiem, kuri ir kļūdījušies. Iemācīts, ka no viņiem jābēg, jo, ja būsi blakus, iespējams, arī tu kļūdīsies. Viņus nosoda, un arī tevi nosodīs. Ja skatāmies uz cilvēkiem zvaigznēm un redzam kādu viņiem blakus, iespējams, viņš ir daļa no zvaigznes. Bet ikviens – gan pakritušais, gan zvaigzne – grib, lai viņš ierauga cilvēku, nevis statusu. Vai kāds par mani pateiks ko labu?

Tas man palīdz nodarboties ar sabiedrības salīdzināšanu, un tas savukārt palīdz izprast ieslodzītos. Bieži vien sarunās ar tiem, kuri uz cietumnieku skatās šķībi, nākas uzdot jautājumu: „Vai tiešām jūs nekad neko neesat nozagusi? Kaut vai konfekti?” Bieži vien seko atbilde: „Jā, esmu.” Tāpat arī viņi pelnījuši sodu, bet kādu apsvērumu dēļ nav saņēmuši. Ar ko viņi labāki par tiem, kuri savu sodu ir saņēmuši? Vai tāpēc esam tiesīgi sevi celt augstāk par citiem, kuri gājuši cauri negatīvajam un pamestībai? Statistika rāda, ka Latvijas cie-

„Mani sarunu biedri vispirms ir cilvēki. Pārsvarā runājam par cilvēcīgām lietām, un sarunas palīdz ieslodzītajiem ieraudzīt sevi.”

Intensīva darbība notiek pēdējos divarpus gadus. Piedalījās Eiropas Savienības projektā *Proti un dari* – mērķauditorija bija jaunieši līdz 29 gadiem, kuri nemācās un nestrādā. Pēc tam šis projekts tika integrēts ieslodzījuma vietās, lai atbalstu dotu arī tur. Biju kā mentors, un man patika, ka tas darbs ir vajadzīgs. Es cilvēkos redzēju izmaiņas, redzēju, ka viņi sāk runāt par to, kas grib būt un kā jūtas. Mūsu sarunas ļoti motivēja viņus paskatīties sevī pašā. Kad projekts beidzās, nolēmu turpināt, jo cietuma subkultūra liek cilvēkam runāt nevis par sevi, bet par to, ko viņš izdarījis, lielities.

Jaunās dzīves sākumā. Pēc ieslodzījuma Guntis Ivanovskis 2003. gada aprīlī organizācijas *Jaunatne ar misiju* skolā, kas viņa cerības bultiņu pagrieza pareizā virzienā.

KULDĪGAS NOVADA PAŠVALDĪBA

saskaņā ar Publiskas personas mantas atsavināšanas likumu pārdod elektroniskā izsolē ar augšupejošu soli

Objekts	Platība (m ²)	Kadastra Nr.	Sākumcena (EUR)	Nodrošinājums (EUR)	Solis (EUR)	Piezīmes
Ābeļzari, Deksnē, Padures pag., Kuldīgas nov.	zeme – 9674 m ²	62720100121	5100,00	510,00	100,00	1. izsole
Margrietīnas, Laidu pag., Kuldīgas nov.	zeme – 25 500 m ² zeme – 2300 m ²	62640030002	5500,00	550,00	100,00	1. izsole
Veldze 60, adrese: Rožu iela 4C, Rumbenieki, Rumbas pag., Kuldīgas nov.	zeme – 645 m ²	62840060269	720,00	72,00	50,00	1. izsole
Ēdoles iela 59, Kuldīga, Kuldīgas nov.	zeme – 39 542 m ²	62010120031	28000,00	2800,00	500,00	1. izsole Pirkuma summa apliekama ar pievienotās vērtības nodokli 21% apmērā

Izsole sākas elektronisko izsoļu vietnē <https://izsoles.ta.gov.lv> **2021. gada 18. janvārī 13.00** un noslēdzas **2021. gada 17. februārī 13.00**.

Personai, kura vēlas piedalīties izsolē, līdz 2021. gada 7. februārim jāiemaksā Kuldīgas novada pašvaldības pamatbudžeta kontā: Kuldīgas novada pašvaldība, reģ. Nr. 90000035590, SEB banka, kods UNLALV2X, konts LV26UNLA0011001130401, norādot nekustamā īpašuma rekvizītus atbilstoši izsoles noteikumos noteiktajam, nodrošinājums 10% apmērā no izsolāmā objekta nosacītās cenas un, izmantojot elektronisko izsoļu vietni, jānosūta lūgums izsoles rīkošanai autorizēt to dalībai izsolē. Samaksa par pirkumu jāpārskaita 1 (viena) mēneša laikā no izsoles organizētāja noteiktā paziņojuma par pirkuma maksu saņemšanas dienas.

Paziņojums par izsoli ir jāpublicē elektronisko izsoļu vietnē <https://izsoles.ta.gov.lv>, Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā *Latvijas Vēstnesis*, Kuldīgas novada informatīvajā izdevumā *Kuldīgas Novada Vēstis*, pašvaldības interneta mājaslapā www.kuldiga.lv, izliekams labi redzamā vietā pie attiecīgā nekustamā īpašuma. Izsoles noteikumus un informāciju par nekustamo īpašumu var saņemt Kuldīgas novada pašvaldības informācijas centrā Baznīcas ielā 1, Kuldīgā, Kuldīgas nov., pa tālr. 63350143 vai e-pastā: dome@kuldiga.lv.

KULDĪGAS NOVADA PAŠVALDĪBA

saskaņā ar Publiskas personas mantas atsavināšanas likumu pārdod elektroniskā izsolē ar augšupejošu soli

Objekts	Platība (m ²)	Kadastra Nr.	Sākumcena (EUR)	Nodrošinājums (EUR)	Solis (EUR)	Piezīmes
Saldnieki 3, Vilgāle, Kurmāles pag., Kuldīgas nov.	zeme – 750 m ² ; ēka – 372,3 m ²	62600080094	20 000,00	2000,00	100,00	3. izsole Iespējama nomaksa
Mazā Annas iela 2, Kuldīga, Kuldīgas nov.	zeme – 162 m ² ; ēka – 44,4 m ²	62010220075	18 700,00	1870,00	100,00	1. izsole Iespējama nomaksa

Izsole sākas elektronisko izsoļu vietnē <https://izsoles.ta.gov.lv> **2021. gada 18. janvārī 13.00** un noslēdzas **2021. gada 17. februārī 13.00**.

Personai, kura vēlas piedalīties izsolē, līdz 2021. gada 7. februārim jāiemaksā Kuldīgas novada pašvaldības pamatbudžeta kontā: Kuldīgas novada pašvaldība, reģ. Nr. 90000035590, SEB banka, kods UNLALV2X, konts LV26UNLA0011001130401, norādot nekustamā īpašuma rekvizītus atbilstoši izsoles noteikumos noteiktajam, nodrošinājums 10% apmērā no izsolāmā objekta nosacītās cenas un, izmantojot elektronisko izsoļu vietni, jānosūta lūgums izsoles rīkošanai autorizēt to dalībai izsolē.

Nosacījumi samaksai par nosolīto objektu: piedāvātā augstākā summa, atrēķinot iemaksāto nodrošinājumu, jāsamaksā par nosolīto nekustamo īpašumu 1 (viena) mēneša laikā pēc izsoles organizētāja nosūtītā paziņojuma par pirkuma maksu saņemšanas dienas vai 1 (viena) mēneša laikā pēc izsoles organizētāja nosūtītā paziņojuma par pirkuma maksu saņemšanas dienas, ieskaitot iemaksāto nodrošinājumu, iemaksā 25% no nosolītās cenas un iesniedz Kuldīgas novada pašvaldībai iesniegumu un maksājuma uzdevumu ar lūgumu atlikt maksājumu veikt termiņā, kas nav ilgāks par pieciem gadiem. Par atlikto maksājumu pircējs maksā sešus procentus gadā no vēl nenomaksātās pirkuma maksas daļas un par pirkuma līgumā noteikto maksājumu termiņu kavējumiem – nokavējuma procentus 0,1 procenta apmērā no kavētās maksājuma summas par katru kavējuma dienu.

Paziņojumu par izsoli publicē elektronisko izsoļu vietnē <https://izsoles.ta.gov.lv>, Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā *Latvijas Vēstnesis*, Kuldīgas novada informatīvajā izdevumā *Kuldīgas Novada Vēstis*, pašvaldības interneta mājaslapā www.kuldiga.lv, izliekams labi redzamā vietā pie attiecīgā nekustamā īpašuma. Izsoles noteikumus un informāciju par nekustamo īpašumu var saņemt Kuldīgas novada pašvaldības informācijas centrā Baznīcas ielā 1, Kuldīgā, Kuldīgas nov., pa tālr. 63350143 vai e-pastā: dome@kuldiga.lv.

LĪDZJŪTĪBAS

Rokas, kas mīlēja darbu, gurušas,
Sirds, kas vēlēja labu, nu atdusas.
/Z.Purvs./
Sērojam, MIRDZAI aizejot mūžībā.
Mājas iedzīvotāji Liepājas ielā 60

Krustu krustām zemes ceļi,
Tavs celiņš izstaigāts.
Dod, Dieviņ, dvēselei
Vieglu ceļu viņšaulē.
/T.dz./
Visdziļākā līdzjūtība mūsu kolēģim
Gatim Zālītim, tēvu traģiski zaudējot.
Veikala Mego kolektīvs

Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē
Mums neiznāks ar tevi parunāt
Un tavu smaidu, vienkāršu un siltu,
Mums vajadzēs tik sirdis saglabāt.
/I.Mežnora./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību tuvi-
niekiem, ANDRI RINMANI mūžībā
pavadot.

Pēdējā audzināmā klase Kabilē

Klusums,
Tevis vairs nav, tikai atmiņas.
/A.Gļauda./
Izsaku līdzjūtību Leitānu ģimenei, LUDI
mūžībā pavadot.

Rigmara

PĒRK

Oša, kļavas, ozola **ZĀGBAĻĶUS**.
Tālr. 29428876.

SIA Valinda – **LIELLOPUS, JAUN-
LOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa.
Tālr. 29434034.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20294598.

DAŽĀDI

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic
dažādus būvdarbus, dokumentācijas
noformēšanu. Tālr. 29705025.

Ātri un lēti ierīko **DZIĻURBUMU**.
Tālr. 29605105, 28205914.

PĀRDOD

Pašaudzētu, svaigu **CŪKGAĻU**
ar piegādi (ceturtdaļu vai puscūku).
Tālr. 27507646.

Baltas un brūnas **DĒJĒJVISTAS**
(10 mēn. vecas). Pērkot 10 gab. un vairāk,
piegāde bez maksas. Tālr. 24976880.

SIA *Vēvers* pārdod priedes skaidu kuri-
nāmās **BRIKETES** ar piegādi. Cena:
130 eiro. Tālr. 26651831.

Pārdod kokskaidu **BRIKETES**,
120 EUR/+ piegāde. Tālr. 28196838.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza
BRIKETES, ilgi deg, mazs pelnu atli-
kums, ar visu piegādi Kuldīgā tikai par
128,80 eiro par paleti. Tālr. 20331463.

Skaldītu lapkoku **MALKU**.
Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās.
Tālr. 26544462.

SIA *AJG plus* – sazāģētu nomaļu **MAL-
KU**. Tālr. 29399939.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumus
MALKU; skaldītu malku; 3 m garu meža
malku. Tālr. 29249578.

Skaldītu **MALKU**, piegādā.
Tālr. 29428876.

Sausu **MALKU**. Tālr. 29254530.

Sausu, žāvētu, skaldītu **MALKU**. Maisos,
paletēs, beramkravās. Tālr. 26198483.

Apses **MALKU** klucīšos vai skaldītu.
Tālr. 26539164.

IZĪRĒ

DZĪVOKLI ar malkas apkuri.
Tālr. 28307495.

VAJADŽĪGI

SIA *Mars* (46103002907) – kokapstrādes
instrumentu **ASINĀTĀJS**, 5,00 EUR/h.
Tālr. 29284817.

Kurzemnieku februārim var abonēt līdz 27. janvārim:

- www.abone.pasts.lv un redakcijā
(ietaupot **1,50** eiro);
- pastā;
- pie pastniekiem.

SVEASKOG
BEZ MAKSAS atīra no krūmiem
laukus un citas aizaugušas platības.
PĒRK zarus, cirsma atlikumus,
šķeldojamo materiālu.
☎ 25 622 293 (Āris)

Viss par
reklāmu
Kurzemniekā!
Tālrunis 25466688.

INTERESANTI

Ekstravertu runa

Nanjangas universitātes pētnieki Singapūrā uzskata, ka pēc vārdu izvēles spēj noteikt, vai cilvēks ir ekstraverts vai intraverts. Mūsdienās uzņēmumi iegulda naudu lingvistisko indikatoru pētniecībā, kas ļauj tiem no internetā rakstītā iegūt ziņas par patērētāju uzvedības psiholoģiskajiem aspektiem, tādējādi reklāmas pielāgojot konkrētām auditorijām. Pētījumā noskaidrots, ka ekstraverti dod priekšroku pozitīviem emociju vārdiem (mīlestība, laime, svētība, skaists, jauks) un sociālā procesa vārdiem (tikties, dalīties, runāt). Metapētījumā analizēti 37 atsevišķi pētījumi par ekstravertiem dažādās kultūrās un viņu valodas lietojumu.

SEN

Nepiedodama rīcība

Kuldīgas poliklīnikā 28. janvārī pie zobārstniecības kabineta durvīm drūzmējās slimnieki. Pulkstens jau 11, bet zobārste pacientus vēl nepieņem. Izrādās, ka viņai aukstumā sastingušas rokas, jo telpā tikai +7° un nav iespējams satvert smalkās adatas, bet ledus aukstie metāla instrumenti rokas stindzina vēl vairāk. Ja iekurinātā krāsns nevar tik ātri telpu iesildīt, tad tā jāiekurina agrāk, lai aukstuma dēļ nevajadzētu ciest pacientiem un nervozēt ārstei, kas nevar izpildīt savus pienākumus pret pilsoņiem.

Par to atbild saimniecības vadītājs Pīpītis, kam uz priekšu jāraugās, lai tādas lietas vairs neatkārtotos.

Padomju Kuldīga 1946. gada 30. janvārī

SIA LATEIRA

■ **Pērk cirsmas, meža īpašumus.**

- Pērk ozola un oša kamīnmalku (3m): mežā, pie ceļa vai ražotnē.
- Palīdz noformēt dokumentus.
- Veic cirsmu stigošanu, dastošanu, novērtēšanu.

☎ 27030802 (Tpašumi, cirsmas), 29997742 (kamīnmalka), ✉ info@lateira.lv.

100 stundu uz barikādēm

Par godu janvāra barikāžu 30. jubilejai rendenieks Edgars Egliens atdzīvinājis sava tēva Andra Egliena diapozitīvus, kuros iemūžināti tā laika skati Rīgas sargāšanā.

Foto tiks nodoti 1991. gada barikāžu muzejam, un rendenieki labprāt dalās atmiņās arī ar *Kurzemnieku*.

PIECOS NO RĪTA

„Pēc asiņainajiem notikumiem Lietuvā piecos no rīta man piezvanīja Māra (kādreizējā Rendas kultūras nama vadītāja, tautfrontiete un Vides aizsardzības kluba aktīviste Māra Bergmane – aut.). Jābrauc uz Rīgu,” atceras A.Egliens. „Ātri, ātri saģērbāties, sazinājamies ar pārējiem, kuri gatavi braukt. Es jau iepriekš biju sazinājies plakātus pret PSKP, PSRS un okupāciju. Pilns autobuss aizbraucām uz manifestāciju Daugavmalā. Ļaužu milzīgi daudz. Virs galvas biedējoši lidinājās Interfrontes helikopteri. Nezinājām, kas notiks, bet sapratām, ka jāceļ barikādes. Daļa rendenieku brauca mājās, es un vēl vairāki palikām.”

LODES SVILPA UN SITĀS

Naktī Andris pavadījis autobusā, agri no rīta devies uz Vecrīgu, kur jau sākusies barikāžu būvēšana, no dažādām Latvijas vietām atbraukusi smagā tehnika ar malkas kravām, betona blūkiem. „Mums ierādīja vietu pie Doma baznīcas pagalma vārtiem,” turpina rendenieks. „Turpat bija medpunkts. Tur Rendas cilvēki visas dienas arī dežurēja un sargāja uz maiņām. Man kopā sanāca 100 stundu. Sargājās būt briesmīgajā 20. jan-

Barikāžu dalībnieki sastājušies cieši.

vāra naktī. Svētdienas vakarā šķita, ka viss jau pierimis, cilvēku mazāk. Aizgāju ciemos pie drauga, televīzijas operatora – viņš bija dežurējis pie Augstākās Padomes. Sēdējām, plāpājām, ap kādiem deņiem draugs saņēma ziņu, ka sākusies apšaušana. Viņš aizskrēja uz Augstāko Padomi, es uz savu barikādi. Sadzina mūs visus ap radio namu, sastājāmies cieši. Teica, lai skatāmies uz jumtiem un bēniņu logiem, jo var sākties provokācijas un šaušana. Izjūtas tādas, kādas nu bija. Redzējām, kā ievainoto operatoru Andri Slapiņu ienes baznīcā, lai sniegtu medicīnisko palīdzību. Visu nakti dzirdējām, kā lodes svilpj un sitas starp kokiem. Uz rīta

pusi viss nomierinājās. Mēs arī.

Atcerējāties par zupu, kas termosā no kolhoza atsūfīta. Taču netikām klāt, jo karstā zupa dziesot radījusi tādu vakuumu, ka termosu vairs nevarēja attaisīt. Ar laužņiem izlauzām dibenu. Man tā relikvija vēl tagad mājās – būs jāatdod muzejam.”

DĒLS ATJAUNO

Tagad Andris nožēlo, ka sabijies un uz barikādēm paņēmis veco fotoaparātu *Zenit* ar diapozitīvu filmiņu. Tikko bija atgriezies no Amerikas, kur iegādājies tam laikam labu fototehniku. Taču neviens nezināja, kā būs, – fotogrāfi un filmētāji bija starp visapdrau-

Rendenieki sargā barikādes pie Doma baznīcas.

Smagā tehnika un malkas kravas neļāva padomju armijai piekļūt Vecrīgai.

dētākajiem. Tobrīd aktuāli bija nosargāt brīvību, Rīgu un pašiem palikt dzīviem.

Tagad barikāžu momentus atdzīvinājis Andra dēls Edgars: viņam ir interese par fotogrāfiju un vēsturi vienlaikus. 1991. gada janvārī

puikam bijis 12 gadu, viņš palicis mājās pie mammas un omas Rendā. No tā laika atmiņā esot tikai tāla atblāzma, kas fotokadros atjaunojas.

Daina Tāfelberga
Andra Egliena arhīva foto

IESPĒJA

Uz muzeju attālināti

Kamēr ir ierobežojumi, Kuldīgas novada muzejs piedāvā attālināti iesaistīties trīs pasākumos.

• Janvārī ikviens aicināts pārbaudīt zināšanas par 1991. gada janvāra barikādēm, izpildot testu saitē ej.uz/barikazu_tests.

• Muzejpedagoģe Sabīne Ernsonē 5.–9. klašu skolēniem izstrādājusi mācību materiālus par barikādēm, ko var izmantot pedagogi. Bilžu stāsts *Barikāžu laiks* ļauj ielūkoties 1991. gada janvāra notikumos Rīgā un Kuldīgā, aplū-

kojot muzeja krājuma fotogrāfijas, savukārt pēc tam skolēni var zināšanas pārbaudīt testā. Ar piedāvājumu var iepazīties vietnē: ej.uz/barikazu_laiks.

• Bērni un jaunieši aicināti iesaistīties konkursā *Barikāžu laika atmi-*

ņas. Jāieļūtas pētnieka ādā, jāizjauktā ģimenes loceklis, radnieks vai kaimiņš, kurš atceras 1991. gada janvāra barikādes, un jāaizpilda anketa. Barikāžu laiks jāattēlo radošā darbā. Tas var būt zīmējums, kolāža, video, eseja, fotogrāfija vai kas

cits. Līdz 7. februārim jāiesniedz aptaujas anketa, kas atrodama saitē ej.uz/barikazu_konkurss. Savukārt radošais darbs vai tā fotogrāfija jāšūta e-pastā: muzejs@kuldiga.lv. Viens konkursants tiks iepriecināts ar pārsteiguma balvu.